

DAWLADDA DEEGAANKA SOOMAALIDA
DHOOOL GAZETA
Somali Regional State
የሱማሌ ክልላዊ መንግሥት

Qimaha ያንዱ ዋጋ . Unit Price	Dhool Gazeta Waxaa Soo Saara Golaha Xildhibaanada Dawladda Deegaanka Soomaalida	392
Bayaan Tirsi :- 213/2014 Bayaanka Cashuurta Turn Over-KaBog 1	አዋጅ ቁጥር 213/2014 የተርጉ አሸር ታክስ አዋጅ ገጽ 1	Proclamation No. 213/2022 Turn Over Tax Proclamation Page 1

BAYAAN TIRSI: - 213/2014

BAYAANKA CASHUURTA TURN OVER-KA EE DAWLADDA DEEGAANKA SOOMAALIDA.

Maadaama oo Golaha Wakiilada shacabku go'aamiyay in sharci lagu soo saaro cashuurta lagu daro qiimaha alaabta si loo dardar geliyo dhigaalka, loogana hortago dhibaata ay keeni karto la baxsiga cashuurta islamarkaana u wada jaan qaadaan koboca dhaqaalaha guud iyo dakhliga dawladdu.

Maadaama oo Bayaanka Cashuurta lagu daro qiimaha alaabta ee tirsigiisu yahay 285/2002 uu dhaqangal ku yahay oo keli ah diiwaangelinta cashuurbixiyeyaasha dakhli sanadeedkoodu ka badan yahay 500,000 Birr.

Maadaama oo cashuurta lagu soo rogo dadka aanay waajib ku ahayn inay cashuur-bixiye isku diiwaangeliyaan hab waafaqsan bayaanka cashuurta lagu daro qiimaha alaabtu (VAT) ay qayb weyn ka qaadan karto cadcadaanta iyo isla xisaabtanka cashuuraha.

አዋጅ ቁጥር 213/2014

ሱማሌ ክልላዊ መንግሥት የተርጉ አሸር ታክስን ለማስከፈል የወጣ አዋጅ

ቁጠባና ኢንቨስትመንትን ለማሳደግ፣ ታክስ ከመክፈል ለመሸሸ ወይም በሕጉ ውስጥ የሚታየውን ክፍተት በመጠቀም ታክሱን ላለመክፈል የሚደረገው ጥረት ሊያስከትል የሚችለውን ጉዳት ለመቀነስ፣ የኢኮኖሚ ዕድገትን ለማፋጠንና በጠቅላላ የአገር ምርትና በመንግሥት ገቢ መካከል ያለውን ግንኙነት ለማሻሻል የተጨማሪ እሴት ታክስ አገሪቱ በሥራ ላይ እንዲውል በኢ.ፌ.ዲ.ሪ የተወካዮች ምክር ቤት የተወሰነ በመሆኑ፤

የተጨማሪ እሴት ታክስን አስተዳደር አመቺነት ግምት ውስጥ በማስገባት ለታክሱ የሚመዘገቡ ሰዎች ታክስ የሚከፈልበት ዓመታዊ ግብይት ከብር 500,000 በላይ እንዲሆን የተወሰነ ስለሆነ፤

በንግድ ግንኙነት ውስጥ ፍትሀዊነትን ለማስፈን፣ ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች ግዴታቸውን እንዲወጡና የታክስ ሥርዓቱን ሽፋን የተሟላ ለማድረግ የማስተካከያ ተርጉ አሸር ታክስ ለመጣል ሕግ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

PROCLAMATION NO. 213/2014

THE SOMALI REGIONAL STATE

TURN OVER TAX PROCLAMATION

WHEREAS, it has been determined by the House of Representatives that there shall be enacted a value- added tax to enhance saving and investment, minimize the damage that may be caused by attempts to avoid or evade taxes, stimulate economic growth, and improve the relationship between Gross Domestic Product and Government Revenue;

WHEREAS administrative feasibility considerations limit the registration of persons under the value- added tax to those with annual taxable transactions the total value of which exceeds 500,000 Birr.

WHEREAS an equalization tax imposed on persons not registered for value-added tax allows them to fulfill their obligations and also enhances fairness in commercial relations and makes complete the coverage of the tax system;

Hadaba, Golaha Xildhibaanada Deegaanka oo ka duulaya qodobka 39 (3) (b) ee Dastuurka dib loo habeeyay ee Dawladda Deegaanka Soomaalida, waxa uu Bayaamiyay:

QAYBTA KOOWAAD
GUUD AHAAN

1. **Ciwaan Gaaban**

Bayaankan waxaa loogu yeedhi karaa ‘Bayaanka cashuurta Turn over-ka Deegaanka Soomaalida, Bayaan Tirsi:213/2014’.

2. **Qeexid**

1. Weedhaha iyo ereyada aan lagu qeexin bayaankan dhexdiisu waxay yeelanayaan micnaha lagu siiyay Bayaanka cashuurta lagu daro qiimaha alaabta ee tirsigiisu yahay 285/2002.

2. ‘**Dakhli duuduub ah**’ waxaa loola jedaa wadarta lacageed ee kasoo xeroota iibka alaabada oo aan laga jarin kharashaadka oo uu kamid yahay kii lagu soo iibiyay.

3. ‘**Heshiiska la cashuuri karo**’ waxaa loola jeeda dhaqdhaqaaqyada is weydaarsiga alaabada iyo adeegyada aanay ku jirin kuwa looga dhaafay cashuurta hab waafaqsan qodobka 7^{aad} ee bayaankan.

4. ‘**Qofka aan loo diiwaangelin cashuurta lagu daro qiimaha alaabta**’ waxaa loola jeedaa qofka aan cashuur bixiye loo diiwaangelinkarin hab waafaqsan qodobada 16^{aad} iyo 17^{aad} ee bayaanka cashuurta lagu daro qiimaha alaabta maadaama wadarta guud ee dakhli-sanadeedkoodu ka hooseyso 500,000 Birr.

5. ‘**Qof**’ waxaa loola jeedaa qof, hay’ad ama urur oo ay ku jiraan wakiilada dalkeena u jooga ujeedo ganacsi

የክልሉ ምክር ቤት በተሻሻለው የሰማሌ ክልላዊ መንግሥት ሕገ መንግሥት አንቀጽ 49 ንዑስ አንቀጽ 3 /ሀ/ መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ “የሰማሌ ክልል የተርን አሸር ታክስ አዋጅ ቁጥር 213/2014 ዓ.ም “ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል ።

2. **ትርጓሜ**

1. በዚህ አዋጅ ውስጥ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላትና ሐረጎች በፌዴራሉ መንግሥት የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 ዓ.ም ውስጥ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።

2. “ጠቅላላ የሽያጭ ገቢ” ማለት የወጪ ተቀናሽ ሳይደረግ የተገኘ ጠቅላላ ገቢ ሲሆን የተሸጡትን ዕቃዎች፣ የተመረቱበትን ወይም የተገዙበትን ዋጋ ይጨምራል።

3. “ታክስ የሚከፈለበት ግብይት” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 መሠረት ከተርን አሸር ታክስ ክፍያ ነፃ ከተደረገው ግብይት በስተቀር በንግድ ሥራ ሂደት ወይም የንግድ ሥራን እንቅስቃሴ ለማሻሻል በሚደረግ ጥረት ዕቃዎችን ማቅረብ ወይም አገልግሎቶችን መስጠት ነው ።

4. “ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገበ ሰው” ማለት በተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጁ አንቀጽ 16 እና 17 በተደነገገው መሠረት ዓመታዊ የሽያጭ እንቅስቃሴው ከብር 500,000 በታች በመሆኑ ምክንያት ያልተመዘገበ ሰው ነው ።

5. “ሰው” ማለት ማንኛውም ግለሰብ፣ ድርጅት ወይም ማኅበር ሲሆን ሌላን ሰው በመወከል ተቀማጭነቱ በኢትዮጵያ ውስጥ ሆኖ የንግድ ሥራ የማያካሂድን የንግድ ወኪል ይጨምራል።

NOW, THEREFORE, The State Council in accordance with Sub- Articles 3(A) of Article 49 of the Revised Constitution of the Somali Region, it is hereby proclaimed as follows;

PART ONE
GENERAL

1. **Short Title**

This Proclamation may be cited as “**The Somali Region Turnover Tax Proclamation No. 213/2022.**”

2. **Definitions**

1. For the purpose of this Proclamation, unless defined otherwise in this Proclamation, terms used herein shall have the meaning as defined in the value Added Tax Proclamation No. 285/2002”)

2. “**Gross receipts**” means income without reduction for expenses, including the cost of goods sold,

3. “**Taxable transaction**” means a supply of goods or a rendition of services in the course or furtherance of a taxable activity, other than an exempt transaction described in Article 7 of this proclamation.

4. “**Person not registered for VAT** “ means a person who according to Article 16 and 17 of the value Added Tax Proclamation is not registered by reason of his annual turnover being below Birr 500,000 .

5. “**Person**” shall mean any individual, body or association of persons and includes a business representative residing and doing business in Ethiopia on behalf of the principal.

- 6. ‘Shirkad’ waxaa loola jeedaa shirkadaha horumarinta dawladda ee ay leedahay dawladda deegaanku.
- 7. ‘Alaab’ waxaa loola jeedaa dhamaan alaabada leh qiime iyo manfac kuwaasi oo xooluhu kamid yihiin.
- 8. ‘Iib’ waxaa loola jeedaa ganacsiga la isku dhaafsanayo alaab iyo lacag ama alaabo la isku bedelanayo oo ay ku jiraan adeegyada cashurbixiyuhu si lacag la’aan ah u qabto.
- 9. ‘Cashuur’ waxaa loola jeedaa cashuurka Turn-overka ee ku waajibtay iibka alaabada iyo adeegyada.
- 10. ‘Cashurbixiye’ waxaa loola jeedaa cida masuulka ka ah inuu jaro kadibna xafiiska dakhliga u shubo, waxaana kamid ah qof, iskaashatooyinka beeralayda deegaanka oo ganacsigooda cashuur ku waajibtay.

3. Xadka dhaqangalka

Hadii aan cashuurta looga dhaafin hab waafaqsan qodobka 7^{aad} ee bayaankan iyo awaamiirta loo soo saaro hab waafaqsan, Bayaankani wuxuu dhaqangal ku yahay dadka aan loo diiwaangelin Bayaanka cashuurta lagu daro qiimaha alaabta (VAT) ee ay ku waajibtay bixinta cashuurta Turn overku.

QAYBTA LABAAD

XADIGA CASHUURTA IYO KA

DHAAFISTA

4. Xadiga cashuurta Turn overka

Cashuurta turn overka waxaa la bixin:

- 1. 2% dhamaan alaabada lagu iibiyo deegaanka dhexdiisa;
- 2. Adeegyada lagu bixiyo deegaanka dhexdiisana:
 - b) qandaraasleyaasha, cagafyada iyo kuwa jara waxsoosaarka beeraha 2%;
 - t) cidkasta oo kale 10%.

6. “ድርጅት” ማለት በክልሉ መንግሥት ባለቤትነት የሆነ ማናቸውም መንግሥታዊ የልማት ድርጅት ነው ።

7. “ዕቃ” ማለት የልዑወ-ዋ ዋጋ ያለው፣ ጠቀሜታ የሚሰጥ ወይም ፍላጎት የሚያሟላ ማናቸውም ዕቃ ወይም ሸቀጥ ሲሆን እንሰሳትንም ይጨምራል ።

8. “ሽያጭ” ማለት ዕቃዎችን በጥሬ ገዝብ ወይም በዓይነት መገበያየት እና የተወሰነ ክፍያ በመቀበል አገልግሎት መስጠት ሲሆን ታክስ ከፋዩ ያለክፍያ የሚሰጣቸውን ዕቃዎች ወይም የሚያቀርባቸውን አገልግሎቶች ይጨምራል።

9. “ታክስ” ማለት የዕቃዎች ወይም የአገልግሎቶች ሽያጭ በተከናወነ ቁጥር በዚህ አዋጅ መሠረት የሚከፈል የተርን አሸር ታክስ ነው ።

10. “ታክስ ከፋይ” ማለት የተርን አሸር ታክስ ሰብሰቦ ለገቢዎች ቢሮ ገቢ እንዲያደርግ ግዴታ የተጣለበት ሰው ነው ። ይህንም ለንግድ በግል ወይም በኑብረት የእርሻ ሥራ የሚያካሂድ ሰዎችን ይጨምራል።

3. የአዋጁ ተፈጻሚነት

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ወይም አዋጁን መሠረት በማድረግ በሚወጣው መመሪያ ነፃ ካልተደረገ በስተቀር ለተጨማሪ እሴት ታክስ ያልተመዘገቡ ሰዎች በአገር ውስጥ በሚሸጡዋቸው ዕቃዎች እና አገልግሎቶች ላይ በዚህ አዋጅ መሠረት ተርን አሸር ታክስ ይከፈላል።

ክፍል ሁለት

የታክስ ማስከፈያ ልክ ስለመወሰን እና ከታክሱ

ነፃ ስለማድረግ

4. የተርን አሸር ታክስ ተመን

- 1. በማናቸውም በክልሉ ውስጥ በሚሸጡ ዕቃዎች 2% / ሁለት በመቶ/
- 2. በክልሉ ውስጥ በሚሰጡ አገልግሎቶች ላይ፣
 - ሀ). የሥራ ተቋራጮች፣ የትራክተሮች እና ኮምባይን ሀርቨስተሮች አገልግሎት 2%
 - ለ) ሌሎች 10% (አሥር በመቶ) ፣ ተርን አሸር ታክስ ይከፈላል።

6. “Body” shall mean any public enterprise owned by the Regional Government.

7. “Goods” means any type of goods or commodity that has exchange value, utility and brings about satisfaction (including animals).

8. “Sale” means exchange of goods in cash or in kind and rendering of services upon receipt of payment, and includes goods supplied or services rendered by the taxpayer free of charge.

9. “Tax” means Turnover Tax Payable whenever transaction of sales of goods and services is carried out.

10. “Taxpayer” means a person obliged to collect and transfer Turnover Tax to the Revenue Bureau, including individual and cooperative farmers which their Activities are subject to pay tax under this Proclamation.

3. Scope of Application

unless exempted under Article 7 of this Proclamation or directives to be issued there under, Turnover Tax shall be payable on goods supplied and services rendered by persons not registered for Value Added Tax.

PART TWO
THE RATE OF TAX AND
EXEMPTION

4. Rate of Turnover Tax

The Turnover Tax shall be paid on:

- 1. Goods sold locally 2% (two percent)
- 2. Services rendered locally:
 - (a) Contractors, tractors and combine-harvesters 2% (two percent);
 - b) Others 10% (ten percent).

5. Salka cashuurta tur over-ka.

Salka cashuurtu waa wadarta guud ee dakhliga kasoo xerooda alaabada iyo adeegyada la iibiyay.

6. waajibaadka jarista iyo shubista cashuurta turn-verka

Qofkasta oo iibiya alaabo ama adeegyo waxaa waajib ku ah inuu jaro islamarkaana u shubo xafiiska dakhliga, cashuurta turn over-ka markasta oo uu alaab ama adeeg iibiyo.

7. iibka cashuurta laga dhaafay

1. Noocyada iibka ee soo socda waxaa laga dhaafay cashuurta turn over-ka:
 - b) iibka ama wareejinta guryaha hoyga ah ee la isticmaalay mudo ka yar 2 sano;
 - t) kiraynta guryaha hoyga ah;
 - j) makiinaha shiida midhaha;
 - x) adeegyada lacagaha;
 - kh) soo saarista lacagaha wadanka iyo kuwa qalaad iyo dhokumentiyada lacagaha lagu deynsado hase ahaatee kuma jiraan daraasadaha lagu ururinayo lacago.
 - d) adeegyada xarumaha diimaha;
 - r) bixinta dawooyinka ee lagu xeeriyay awaamiirta hay'adda awooda u lihi soo saartay;
 - s) adeegyada waxbarashada ee ay bixiyay xarumaha waxbarashada oo ay kamid yihiin xarumaha barbaarintu;
 - sh) iibka korontoda, gaasta wax lagu karsado iyo biyaha;
 - dh) adeegyada gaadiidka;
 - c) adeegyada bixinta fasaxyada iyo shatiyada.
 - g) alaabada ay soo saaraan geerash ama xarun shaqaaleysiisay dadka laxaadka la' hadii wadarta dadka laxaadka la' tahay 60% shaqaalaha meeshaas.
 - f). iibinta buugta.

5. የተርን አሸር ታክስ ሰሌት መሠረት

ታክሱ የሚሰጠው የጋ የዕቃው ወይም የአገልግሎቱ ጠቅላላ የሸያጭ ገቢ ነው።

6. የተርን አሸር ታክስ ሰብሰቦ ገቢ የማድረግ ኃላፊነት

ዕቃዎችን ወይም አገልግሎቶችን የሚሸጥ ማናቸውም ሰው በሸያጩ ላይ ሊከፈል የሚገባውን ታክስ ከገዥው ሰብሰቦ ለገቢዎች ቢሮ ገቢ የማድረግ ግዴታ አለበት።

7. ከታክስ ነፃ ሰለመሆን

1. የሚከተሉት በዚህ አዋጅ ከተጣለው የተርን አሸር ታክስ ክፍያ ነፃ ናቸው።
 - ሀ) ቢያንስ ሁለት ዓመት ያገለገለ የመኖሪያ ቤት ሸያጭ፣
 - ለ) የመኖሪያ ቤት ኪራይ፣
 - ሐ) የአህል ወፍጮ ቤቶች፣
 - መ) የፋይናንስ አገልግሎቶች፣
 - ሠ) ለሣንቲሞች እና ሚዳሊያዎች ጥናት አገልግሎት ከሚውሉት በስተቀር የአገር ውስጥና የውጭ አገር ገንዘቦች እና የዋሰንና ሰነዶች ማሠራጨት፣
 - ረ) በሃይማኖት ድርጅቶች የሚሰጡ የእምነት ወይም ከአምልኮት ጋር የሚገናኙ አገልግሎቶች፣
 - ሰ) የሕክምና አገልግሎት እና አግባብ ባለው የመንግሥት መ/ቤት በሚወጣ መመሪያ መሠረት በሐኪም የሚታዘዙ መድኃኒቶች፣
 - ሸ) በትምህርት ተቋማት የሚሰጡ የማስተማር አገልግሎቶች እንዲሁም ለሕፃናት ጥበቃ በመዋዕል ሕፃናት የሚሰጡ አገልግሎቶች፣
 - ቀ) የኤሌክትሪክ፣ የኬሮሲን እና የውሃ አቅርቦት፣
 - በ) የትራንስፖርት አገልግሎት ፣
 - ተ) ማናቸውንም የሥራ እንቅስቃሴ ለማከናወን ለሚሰጥ ፈቃድ ለመንግሥት የሚፈፀም ክፍያ ፣
 - ቸ) ከ60% በላይ ሠራተኞቹ አካል ጉዳተኞች የሆኑበት አካል ጉዳተኞችን ቀጥሮ የሚያሠራ ድርጅት የሚያቀርባቸው ዕቃዎችና አገልግሎቶች፣
 - ኅ) መግለጫ።

5. Base of Computation of the Turnover Tax

Base of computation of the Turnover Tax shall be the gross receipts in respect of goods supplied or services rendered.

6. Obligation to Collect and Transfer the Turnover Tax

A person who sells goods and services has the obligation to collect the Turnover Tax from the buyer and transfer the same to the Revenue Bureau.

7. Exemption

1. The following shall be exempted from Turnover Tax.
 - a) The sale or transfer of a dwelling used for a minimum of two years;
 - b) The lease of a dwelling;
 - c) Grain mills;
 - d) The rendering of financial services;
 - e) The supply of national or foreign currency (except for that used for numismatic purposes) and of securities;
 - f) The rendering by religious organizations of religious or church related services;
 - g) The supply of prescription drugs specified in directives issued by the relevant government agency, and the rendering of medical services;
 - h) The rendering of educational services provided by educational institutions, as well as child care services for children at preschool institutions;
 - i) The supply of electricity, kerosene, and water,
 - j) The provision of transport;
 - k) Permits and license fees;
 - l) The supply of goods or services by a workshop employing disabled individuals if more than 60% of the employees are disabled; and
 - m) The supply of books.

2. Awaamiirta uu soo saaro xafiiska maaliyadda iyo horumarinta dhaqaalaha ayaa lagu xeerin alaabada ama adeegyada dheeriga ah eel aga dhaafay cashuurta.

3. Awaamiirta uu xafiisku soo saaro ayaa lagu xadayn shuruudaha iyo xaaladaha alaabada cashuur dhaafista lagu xeeriyay qodobkan.

QAYBTA SADEXAAD

NIDAAMKA MAAMULKA

8. waajibaadka maamulka iyo warbixinta

1. Waajibaadka xisaabinta, jarista iyo in waqtiga ku haboon loo shubo xafiiska dakhligu, waxay saran tahay iibiyaha alaabta.

2. Cashuurta tur-overka waxaa masuulka ka ah xafiiska dakhliga.

9. Diiwaanada

Cashuurbixiyeyaashu, kasakow waajibaadka xafidista diiwaanada iyo cadeymaha lagu xeeriyay bayaanka cashuurta dakhliga ee tirsigiisu yahay: 192/2012, waxaa waajib ka saaran yahay inay xafidaan diiwaanada lagu xeeriyay bayaankan ee la xidhiidha go'aaminta cashuurta turn over-ka.

10. Dib u celinta cashuurta turn-overka

1. Cashuur-bixiyeyaasha ay ku waajibtay cashuurta turn over-ku waa inay:

b) inay soo dhaweeyaan codsiga dib u celinta cashuurta turn-overka bil gudaheed oo ka bilaabanta dhamaadka sanad cashuureedka.

t) ku bixiyaan cashuurta kuna shubaan inta aan la gaadhin mudada uu dhamaanayo mudo xisaabedka cashuurta turn over-ku.

2. የክልሉ የገንዘብና የኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ኃላፊው በሚያወጣው መመሪያ በሌሎች ዕቃዎችና አገልግሎቶች ላይ የሚከፈለው ታክስ ቀሪ እንዲሆን ሊፈቅድ ይችላል።

3. በዚህ አንቀጽ የተዘረዘሩት ከታክስ ነፃ የመሆን መብቶች አፈፃፀም ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

ክፍል ሦስት

የታክስ አስተዳደር ሥርዓት

8. ታክሱን የማስተዳደርና ሪፖርት የማቅረብ ኃላፊነት

1. በዚህ አዋጅ መሠረት የተርን አሸር ታክሱን ስሌት በትክክል የማከናወን የታክሱን ማስታወቂያ በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ለገቢዎች ቢሮ የማቅረብና ታክሱን በጊዜው የመክፈል ኃላፊነት የታክስ ከፋዩ ነው ።

2. የተርን አሸር ታክስን የማስተዳደር ኃላፊነት የገቢዎች ቢሮ ነው ።

9. የሂሳብ መዝገብ ስለመያዝ

ለገቢ ግብር አዋጅ አፈፃፀም የሒሳብ መዝገብ እንዲይዙ በግብር ከፋዮች ላይ ግዴታን የሚጥለው የክልሉ ገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 192/2012 በተርን አሸር ታክስ ከፋዮችም ላይ በተመሳሳይ ተፈፃሚ ይሆናል።

10. የተርን አሸር ታክስ ማስታወቂያ ስለማቅረብና ታክሱን ስለመክፈል

1. የተርን አሸር ታክስ ከፋዮች፦

ሀ) እያንዳንዱ የሂሳብ ጊዜ በተጠናቀቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለታክሱ ባለሥልጣን የተርን አሸር ታክስ ማስታወቂያ የማቅረብ፤

ለ) የተርን አሸር ታክስ ማስታወቂያ ለማቅረቢያ በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ በሂሳብ ጊዜው መክፈል ያለበትን ታክስ የመክፈል ግዴታ አለባቸው ።

2. The Head of Finance and Economic Development Bureau may by directives exempt other goods and services.

3. The Bureau may by issuing directive determine the scope and manner of exemptions provided for in this Article.

PART THREE

ADMINISTRATIVE PROCEDURES

8. Responsibility for Administration and Reporting

1. The responsibility for the correct calculation and timely payment of Turnover tax and presentation of a return to the Revenue Bureau by the prescribed deadline rests on the trader in accordance with this proclamation.

2. The Turnover tax is administered by the Revenue Bureau.

9. Records

Taxpayers subject to the record-keeping requirement of Article 49 of the Income Tax Proclamation No. 192 of 2020 shall keep the records prescribed therein for use in determining Turnover Tax.

10. Filing of Turnover Tax Return and payment

1. Taxpayers subject to Turnover Tax shall;

a) File a Turnover Tax return within one month after the end of every accounting period;

b) Pay the tax for every accounting period by the deadline for filing the Turnover Tax return.

- 2. Ujeedada qodobkan ‘**mudo xisaabeedka**’ waxaa loola jeedaa :
 - b) Cashurbixiyeyaasha derajada ‘T’ kuwaasi oo hab waafaqsan bayaanka cashuurta dakhliga ee deegaanka ee tirsigiisu yahay: 192/2012 sadexdii biloodba hal mar oo ka bilaabanta maalinta u horeysa ee sanad miisaaniyadeedka ama hadii xafiiska dakhligu ogolaado maalinta u horeysa ee taariikhda miilaadiga.
 - t) Cashurbixiyeyaasha derajada ‘J’ kuwaasi oo hab waafaqsan bayaanka cashuurta dakhliga ee deegaanka ee tirsigiisu yahay: 192/2012 looga baahnayn inay xafidaan diiwaano.

11. Xisaabinta Cashuurta

- 1. Hadii marka ay xafiiska soo gaadho xisaabinta cashuurta ee uu sameeyay iibiyuhu ay cadaato inuu si qaldan u xisaabiyay, xafiisku wuxuu samayn karaa xisaabin hor leh.
- 2. Hadii sababo kala duwan awgood diiwaanada cashuurta u aqbali waayo xafiiska dakhligu, ama cashurbixiyuhu ku guuldareysto inuu soo dhaweeyo diiwaanada marka xafiisku ka codsado, xafiisku isaga oo ka duulaya xogta iyo cadeymaha uu heli karo oo ay kamid tahay qiimaha alaabada ama adeegu ka taagan yahay ayuu xisaabin cashuurta.
- 3. Cashuurta la qiyaasay ayay bixin cashurbixiyeyaasha deraja ‘J’ kuwaasi oo oo hab waafaqsan bayaanka cashuurta dakhliga ee deegaanka ee tirsigiisu yahay 192/2012 looga baahnayn inay xafidaan diiwaano.
- 4. Kadib marka la diyaariyo qiyaasta cashuurta turn-overka waa in ogeysiin ahaan loogu diro laguna wargeliyo cashurbixiyaha.

- 2. **ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም “የሂሳብ ጊዜ” ማለት**
 - ሀ) በክልሉ የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 192/2012 ዓ.ም በተደነገገው መሠረት የሂሳብ መዝገብ ለሚይዙ የደረጃ “ለ” ግብር ከፋዮች በኢትዮጵያ የበጀት ዓመት ወይም በገቢዎች ቢሮ ሲፈቀድ በአውሮፓ ዘመን አቆጣጠር ከዓመቱ የመጀመሪያ ቀን ጀምሮ የሚቆጠር የሦስት ወር ጊዜ ነ።
 - ለ) በክልሉ መንግሥት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 192/2012 ዓ.ም በተደነገገው መሠረት የሂሳብ መዝገብ ለማየት የደረጃ “ሐ” ግብር ከፋዮች የበጀት ዓመቱ ነው።

11. የተርን አሽር ታክስ አወሰን

- 1. የገቢዎች ቢሮ የታክስ ከፋዩን ሂሳብ ከመረመረ በኋላ ታክስ ከፋዩ ሊከፍል የሚገባውን ታክስ አሳንሶ ያስታወቀ መሆኑን የደረሰበት እንደሆነ ተጨማሪ የታክስ ውሣኔ ይሰጣል።
- 2. የታክስ ከፋዩ የሂሳብ መዛግብትና ደጋፊ ሰነዶች በማናቸውም ምክንያት በታክስ ባለሥልጣኑ ዘንድ ተቀባይነት ካላገኙ ወይም በቢሮው እንዲቀርቡ ተጠይቀው ካልቀረቡ ወይም የሂሳብ መዛግብትና ደጋፊ ሰነዶች ከሌሉ ቢሮው ታክሱን ባለው መረጃ ወይም የዕቃውን ወይም የአገልግሎቱን የአገር ውስጥ ገበያ ዋጋ፣ ዋጋው የማይታወቅ ከሆነ ደግሞ የተመሳሳዩን የገበያ ዋጋ መሠረት በማድረግ ይወሰናል።
- 3. በክልሉ የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 192/2012 ዓ.ም በተደነገገው መሠረት የሂሳብ መዝገብ ለማይዙ የደረጃ “ሐ” ግብር ከፋዮች የተርን አሽር ታክስ በቁጥር ይወሰናል። በቁጥር የሚከፈለው ተርን አሽር ታክስ ስሌት መሠረት ለገቢ ግብር መሠረት የሆነው ጠቅላላ ገቢ ነው ።
- 4. የሰጠው የታክስ ውሳኔ በማስታደስ ተዘጋጅቶ ለታክስ ከፋዩ ይላካል።

- 2. For purposes of this Article “**Accounting period**” shall mean:
 - a) For category “B” taxpayers who are required to keep records under the Regional State Income Tax Proclamation No.192 of 2020 each three-month period commencing from the first day of the Ethiopian fiscal year or when approved by the Revenue Bureau, the first day of the Gregorian calendar year,
 - b) For Category “C” taxpayers who are not required to keep records under the Regional State Income Tax Proclamation No. 192/2020.

11. Assessment of Tax

- 1. If, after reviewed by the Revenue Bureau, it appears that a person has understated his tax obligation, the Authority shall issue and an additional assessment.
- 2. If, for any reason, the books of account are unacceptable to the Revenue Bureau or if the taxpayer fails to submit same when requested by the Revenue Bureau or if no books of account and supporting documents are maintained, the Revenue Bureau shall assess the tax on the basis of information available to it or on the basis of market price of such good or service in the local market; or if the market price is unknown on the basis of the market price of an equivalent good or service.
- 3. A presumptive turnover tax shall be payable by Category “C” taxpayers who, in accordance with the provisions of the Income Tax Proclamation No. 192 of 2020. Are not required to keep records.
- 4. The assessment made shall be prepared in an assessment notification and be delivered to the tax payer.

5. Hadii xafiisku sameeyo xisaabin cashuur gaar ah hab waafaqsan qodob-hoosaada (1) islamarkaana qofka lagu wargeliyay xisaabintaas uu ku guuldareysto inuu 30 cisho gudaheed ku bixiyo cashuurtaas ama cabasho kasoo gudbin, waxaa loo arkayaa inuu iska diiday bixinta cashuurtaas.

6. Hadii xafiiska dakhligu ku guuldareysto inuu ku sameeyo xisaabin islamarkaana ku wargeliyo cashuurbixiyaha shan cisho gudaheed oo ka bilaabanta maalinta uu qaansheegta cahuurta usoo dhaweeyo hab waafaqsan qodobka 8^{aad} ee bayaankan, xisaabtiisa ayaa loo qaadanayaa mid sax ah oo dhamaystiran. Hase ahaatee, Hadii cashurbixiyuhu aanu soo gudbin qaansheegta cashuurta oo ay ku cadahay dakhliga guud ee soo galay ama uu soo gudbiyo warbixin been abuur ah, dhaqangal kuma aha waqtiga ay tahay in xisaabinta lagu sameeyo.

QAYBTA AFRAAD
CASHUUR URURINTA

12. Awoodaha iyo waajibaadka
Xafiiska Dakhliga

Iyadoo ay sideeda tahay awoodaha iyo waajibaadka lagu siiyay bayaankan, xafiiska dakhligu:

1. Waxa uu masuul ka yahay dhaqangelinta ururinta cashuurta lagu xeeriyay bayaankan.
2. Iyadoo aan waxba loo dhimayn shuruucda kale, xafiiska dakhligu wuxuu baadhis ku samayn karaa diiwaanada, juwanada iyo warbixinada cashuurbixiyaha waqtiwalba. Isagoo:

5. የገቢዎች ቢሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ የሰጠ እና የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ሰው ማስታወቂያው በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ እንዲከፍል የተጠየቀውን ተጨማሪ ታክስ ያልከፈለ ወይም በውሳኔው ላይ ቅሬታ ኖሮት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21 መሠረት ይግባኝ ያላቀረበ እንደሆነ ጥፋተኛ ነው።

6. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 8 መሠረት ታክስ ከፋዩ ታክሱን አስታውቆ ከከፈለበት የበጀት ዓመት መጨረሻ አንስቶ በ5 ዓመት ጊዜ ውስጥ የገቢዎች ቢሮ የታክሱን ልክ ወስኖ ቀሪ ሂሳብ መኖሩን ካሳስታወቀ የተከፈለው ታክስ በቂና የመጨረሻ ይሆናል። ሆኖም ታክስ ከፋዩ ገቢውን ያላስታወቀ ወይም የተጭበረበረ የገቢ ማስታወቂያ ያቀረበ እንደሆነ የታክሱ ባለሥልጣን በማናቸውም ሌላ ሕግ የተደነገገው ይረጋ ሳያግደው ታክሱን በማናቸውም ጊዜ መወሰን ይችላል።

ክፍል አራት

የታክሱ አሰባሰብ አፈጻጸም

12. የገቢዎች ቢሮ ሥልጣንና ተግባር
በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀጾች ከተጠቀሱት በተጨማሪ የገቢዎች ቢሮ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ይህንን አዋጅ በሥራ ላይ የማዋልና የማስፈጸም ኃላፊነት የታክሱ ባለሥልጣን ይሆናል።
2. በማንኛውም በሌላ ሕግ ውስጥ ተቃራኒ የሆኑ ድንጋጌዎች ቢኖሩም፣ የገቢዎች ቢሮ በማናቸውም ጊዜ በታክስ ከፋይ የቀረቡ ማንኛውንም መግለጫዎች፣ ሰነዶችና የሂሳብ መዝገቦች ለማረጋገጥ፣

5. If the Revenue Bureau makes an additional assessment under Sub-Article (1) and within 30 days of the notice and demand, the person assessed does not pay the additional assessment or appeal the assessment as provided under Article 21, the person is in default.

6. If the Revenue Bureau fails to assess the tax and notify the tax payer of the amount still due within five years from the date of declaration and payment of the tax by the tax payer in accordance with Article 8 of this proclamation, the tax so paid shall be final and conclusive. However, In case where the taxpayer has not declared his income or has submitted a fraudulent declaration, no time limit provided in any other law shall bar the assessment of the tax by the Revenue Bureau.

PART FOUR
TAX COLLECTION
ENFORCEMENT

12. Powers and Duties of The Revenue Bureau

In addition to any powers vested in it in other provisions of this Proclamation, the Revenue Bureau shall have the following powers and duties.

1. The implementation and enforcement of this Proclamation shall be the duty of the Revenue Bureau.
2. Notwithstanding any thing to the contrary in any other law, the Revenue Bureau shall be empowered to investigate any statements, records and books of account submitted by any taxpayer at any time by

- b) hantidhawre cashuureed u diri karaa cashuurbixiyaha si ay u baadhaan diiwaanada, warbixinada, juwanada iyo dhokumentikasta oo xidhiidh la leh ganacsiga cashuurbixiyaha.
- t) weydiin kara shaqaalaha ama cidkasta oo haysa xog, diiwaan, juwan ama buug inay soo bandhigaan saacadaha shaqada islamarkaana keenaan xafiiska dakhliga iyagoo ka jawaabaya su'aalaha la xidhiidha.
- j) weydii karaa dawladda hoose, xafiis, hay'ad lacag maamusha, wax ama xafiis dawladeed oo kale inay soo gudbiyaan xogta la xidhiidha arrimo ganacsi ama iib.

- ሀ) ተቀጣጣሪዎች ወደ ታክስ ከፋዩ የንግድ ወይም የሙያ ሥራ ቦታ በመላክ የሂሳብ መግለጫዎችን፣ ሰነዶችን የሂሳብ መዝገቦችን ወይም ገቢና ወጪን የሚያሳዩ ሰነዶችን፣ ለንግድ የተከማቹ ዕቃዎችን ወይም ሌሎች ዕቃዎችን ለማመሳከርና ለመመርመር፤
- ለ) ታክስ ከፋዩን ወይም የሂሳብ መዝገቦችን ሰነዶችን ወይም እዝህን የመጠበቅ ኃላፊነት የተሰጠውን ማንኛውም የታክስ ከፋዩን ተቀጣሪ በአመቺ የሥራ ሰዓቶችና በጽ/ቤቱ ተገኝቶ ለሚቀርቡለት ለጉዳዩ አግባብ ያላቸው ጥያቄዎች መልስ እንዲሰጥና የተባሉትንም ሰነዶች እንዲያቀርብ ለማድረግ፤
- ሐ) ማዘጋጃ ቤት፣ ድርጅት፣ የፋይናንስ ተቋም ወይም ሌላ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ስለታክስ ከፋዩ የሚያውቀውን መረጃ ወይም የሥራ እንቅስቃሴ ዝርዝር እንዲገልፅ ለማድረግ፤ ይችላል።

13. Qabashada alaabta

1. Qofkasta oo ay waajib ku tahay inuu hab waafaqsan bayaankan u bixiyo cashuurta, hase ahaatee ku guuldareysta fulinta arrimaha lagu sheegay qodob hoosaadka (5) ee Qodobka 11^{aad} ama qodob hoosaadka (2) ee qodobka 21^{aad}, si xafiisku u suurto geliyo in cashuurta uu bixiyo waxaa uu qaban karaa hantidiisa.
2. Ujeedada qaybtan 'qabasho' waxaa loola jeedaa noockasta oo qabasho ah oo lagu samaynayo hanti uu hayo deynsanaha cashuurta ama cidkasta oo haysa hanti uu leeyahay. Marka laga reebo arrimaha lagu xeeriyay qodob-hoosaadyada (3) iyo (6) qabashada waxaa lagu samayn karaa oo keli ah hantida qofku lahaa mudada uu deynta cashuurta waajibtay. Ujeedada fulinta qabashada hantida, xafiiska dakhligu waa inuu ka codsado sarkaalka boolis ah inuu goobjeeg ka noqdo mudada hanti qabashada, xafiisku wuxuu go'aamin karaa in hantida la qabtay la xaraasho toban cisho kadib qabashada alaabta, hase ahaatee hadii alaabta la qabtay ay xumaanayso waxaa alaabtaas la xaraashi karaa waqtiga macquulka ah.

13. ታክስን ለመሰብሰብ ሀብት ስለመያዝ

1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም በዚህ አዋጅ የተባለው ታክስ የሚፈለግበት ሰው በአንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 5 ወይም በአንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2 በተደነገገው መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ቢሮው የዚህን ታክስ ከፋይ ሀብት በመያዝ ለሚፈለግበት ታክስ እና ንብረቱን ለመያዝ ለተደረገው ተጨማሪ ወጪ ለመሸፈን እንዲውል ለማድረግ ሕጋዊ ሥልጣን ይኖረዋል።
2. በዚህ ክፍል አፈፃፀም “መያዝ” በማናቸውም መንገድ መያዝን እንዲሁም የተርን አሸር ታክስ የሚፈለግበት ሰው የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት በእጅ ከሚገኝ ሰው ታክስ መሰብሰብን ይጨምራል። በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) እና (6) በተደነገገው መሠረት ካልሆነ በስተቀር መያዝ የሚቻለው የመያዙ ትዕዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በይዘታ ሥር የሚገኝ ንብረት እና የመያዙ ተግባር በሚከናወንበት ጊዜ ፀንቶ ያለ ግዴታን በተመለከተ ብቻ ነው። የታክሱ ባለሥልጣን የታክስ ከፋዩን ሀብት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ሠራዊት አባል እንዲገኝ ሊጠይቅ ይችላል። የገቢዎች ቢሮው ከዚህ በላይ በተመለከተው መሠረት ሀብቱን ከያዘበት ቀን አንስቶ ከሚቆጠር ከ10 ቀናት ጊዜ በኋላ በሐራጅ ወይም በቢሮው በተፈቀደ በማናቸውም ሌላ ዘዴ የያዘውን ንብረት መሸጥ ይችላል። ሆኖም ንብረቱ የሚበላሸ ከሆነ የንብረቱን ባሕርይ ከግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢ መስሎ በሚታየው ጊዜ ሊሸጠው ይችላል።

- a) Sending duly accredited inspectors to check the statements, records and books of account, or any vouchers, stocks of the person's place of business;
- b) Requiring the person or any employee who has custody of any information, records or books of account to produce the same and to attend during normal office hours at any reasonably convenient and answer any questions relating thereto;
- c) Requiring any municipality, body, financial institution, department or agency of Government to disclose particulars of any information or transactions.

13. Seizure of Property to Collect Tax

1. Any person liable to pay any tax imposed by this Proclamation is in default under Article 11, Sub-Article (5), or Article 21 Sub-Article (2) it shall be lawful for the Revenue Bureau to collect such tax (and such further amount as shall be sufficient to cover the expenses of the seizure) by seizing any property belonging to such person.
2. For purposes of this Section, the term “seizure” includes seizure by any means, as well as collection from a person who owes money or property to the person liable for Turnover Tax. Except as provided in Sub-Articles (3) and (6), a seizure shall extend only to property possessed and obligations existing at the time the seizure is made. The Revenue Bureau may request a police officer to be present during the seizure, Where the Revenue Bureau seizes any property as provided herein above, it shall have the right to sell the seized goods at public auction or in any other manner approved by the Revenue Bureau not less than 10 days after the seizure, except that when the goods seized are perishable, the Revenue Bureau can sell the goods after any reasonable period.

<p>3. Haddii hantida la qabtay ay ku filnaan waydo bixinta deynta cashuurta, xafiisku wuxuu waqti kasta oo ka dambeeya qabashadaas qaban karaa hantida kale ee uu leeyahay cashuurbixiyuhu ilaa inta laga suurto gelinayo in cashuurtii oo dhan uu bixiyay cashuurbixiyuhu.</p> <p>4. Hantida lagu sheegay qodob-hoosaadka (1) ee qodobkan, waxaa la qaban karaa oo keli ah marka xafiisku uu ku wargeliyo qofka hantidaas leh 30 cisho kahor maalinta hantidaas la qabanayo.</p> <p>5. Haddii xafiisku ku qanco in bixinta cashuurta khatar ku sugan tahay taasi uu sabab u noqon karta in loo baahanyahay in si degdeg ah loo qabto hantidaas, xafiisku wuxuu wargelinta u diri karaa cashuurbixiyaha mudo ka yar (30) cisho hab waafaqsan qodob-hoosaadyada (1) iyo (4) ee qodobkan.</p> <p>6. Marka hantida la qabanayo, qofkasta oo gacanta ku haya hantidaas ama diiwaanada hantidaas ama cadeymaha hantidaas la xidhiidha waxaa waajib ku ah inuu si degdeg ah ugu wareejiyo xafiiska marka uu ka codsado.</p> <p>7. Qofkasta oo xafiisku ka codsado inuu soo dhaweeyo hantida ama cadeymaha hantida la qabanayo waxaa waajib ka saaranyahay inuu u hogaansamo codsigas islamarkaana uu hantidaas soo wareejiyo haddii aan hantidaas loo heysan deyn timiday kahor waqtiga cashuurta waajibtay.</p> <p>8. Qofkasta oo gacanta ku haya hantida la qabanyo oo iska diida amarka soo dhaweyntu, wuxuu u qoolanyahay bixinta wadarta qiimaha alaabtaas hase ahaatee wadarta qofka laga qaadayaa sinaba ugama badan karto wadarta guud ee deynta cashuurta.</p>	<p>3. ማናቸውም የተያዘ ንብረት ለመያዝ ምክንያት የሆነውን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን በቂ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ፣ የገቢዎች ቢሮው ከታክስ ከፋዩ ላይ የሚፈለገው የታክስ ዕዳና ከዚህ ጋር የተያያዙ ልዩ ልዩ ወጪዎች ተከናወኑ እስከሚጠናቀቁ ድረስ የታክስ ዕዳው የሚፈለግበትን ሰው ሌሎች ሀብቶች መያዝ ይችላል።</p> <p>4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሠረት ባለተክፈለ የታክስ ዕዳ ምክንያት ንብረት መያዝ የሚቻለው የታክሱ ባለሥልጣን ሀብቱን የመያዝ ሀሳብ እንዳለው አስቀድሞ ለታክስ ከፋዩ በጽሑፍ ካስታወቀው በኋላ ይሆናል ። በዚህ ዓይነት የሚሰጠው ማስታወቂያ ሀብቱ ከመያዙ ከ30 ቀን በፊት ለታክስ ከፋዩ ሊደርሰው ይገባል።</p> <p>5. የገቢዎች ቢሮው የታክሱን አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የተረዳ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ እና በንዑስ አንቀጽ 4 የተመለከተው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ ሳይጠበቅ ታክሱ ወዲያውኑ እንዲከፈል ለማድረግ ዋና ቁኔታ ከቀረበና ታክስ ከፋዩ ለመክፈል ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረትን በመያዝ ታክስ የመሰብሰቡ አፈፃፀም ሕጋዊ ይሆናል።</p> <p>6. ማናቸውም ንብረት የተያዘ ወይም እንዲያዘ የታሰበ ከሆነ ስለዚህ ንብረት ማስረጃ የሚሆን ወይም መግለጫ የያዘ ሰነድ ወይም መዝገብ በእጅ የሚገኝ ወይም በቁጥጥሩ ሥር ያለ ማናቸውም ሰው በታክሱ ባለሥልጣን ዋና ቁኔታ ሲቀርብለት ሰነዱን ዋና ቁኔታ መዝገቡን ለማስረጃነት ማቅረብ አለበት።</p> <p>7. በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የተከበረ ወይም በአፈፃፀም ላይ ያለ ወይም በዋስትና የተያዘ ካልሆነ በስተቀር ማናቸውም በታክስ ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጅ የሚገኝ ወይም ለታክስ ከፋዩ ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው የገቢዎች ቢሮው ሲጠይቀው የያዘውን ሀብት ለገቢዎች ቢሮው የማስረከብ ወይም ያለበትን ግዴታ የመፈፀም ኃላፊነት አለበት።</p> <p>8. ማናቸውም ሰው አንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፈቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል። ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው የታክስ ዕዳ መጠን ሊያልፍ አይችልም።</p>	<p>3. Whenever any property on which seizure had been made is not sufficient to satisfy the claim for which seizure is made, the Revenue Bureau may, thereafter and as may be necessary, proceed to seize other property liable to seizure of the person against whom the claim exists until the amount due from such person.</p> <p>4. Seizure may be made under Sub-article (1) on property of any person in default with respect to any unpaid tax only after the Revenue Bureau has notified such person in not less than thirty (30) days before the day of the seizure.</p> <p>5. If the Revenue Bureau makes a finding that the collection of the tax is in jeopardy, demand for immediate payment of such tax may be made by the Revenue Bureau and, on failure or refusal to pay the tax, collection thereof by seizure shall be lawful without regard to the 30-day period provided in Sub-Article (1) and Sub-Article (4).</p> <p>6. If a seizure has been made, any person having custody or control of any books or records containing evidence or statements relating to the property subject to seizure shall, on demand of the Revenue Bureau, exhibit such books or records to the Bureau.</p> <p>7. Any person in possession of (or obligated with respect to) property subject to seizure on which a seizure has been made shall, on the demand of the Revenue Bureau, surrender such property (or discharge such obligation) to the Revenue Bureau, except such part of the property as is, at the time of such demand, subject to a prior secured claim of creditors and subject to an attachment or execution under any judicial process.</p> <p>8. Any person who refuses to surrender any property subject to seizure, on demand of the Revenue Bureau, shall be personally liable to the government in a sum equal to the value of the property not so surrendered, but not exceeding the amount of tax for the collection of which seizure has been made</p>
---	--	--

9. Iyadoo ay sideeda tahay masuuliyada lagu sheegay qodob-hoosaadka (8) ee qodobkan, hadii diidmada uu qofku u sameeyo si ula kac ah isagoon haysan wax cudurdaar ah, waxaa laga qaadi lacag dheeri ah oo u dhiganta (50%) wadarta deynta cashuurta.

10. Qofkasta oo hanti gacanta ku haya kaasi oo soo wareejiya hantida uu gacanta ku hayay, waxaa laga dhaafi karaa waajibbaadka bixinta ganaaxa dheeriga ku ah deynta cashuurta ee ka dhalatay diidmada soo wareejinta.

14. Mudnaanta cashuurta ee Sheegashada xuquuqaha kale.

1. Marka laga reebo xuquuqaha ama deymaha lagu yeeshay hantida kahor intaan waajibin cashuurta, cashuurta ayaa ka mudan sheegasho kasta oo kale oo la xidhiidha deyn ama xuquuq kale oo lagu yeesho hantidaas.

2. Hadii qofka deynta cashuurta lagu yeeshay uu kacay (musalafay), xafiisku waxa uu warqad wargelin ah u qorayaa qofka kacay islamarkaana waa in xafiisku codsado deynta lagu leeyahay qofka iyo kharashkasta oo kale oo loo galay cashuurta awgeed kahor intaan demaha kale la bixin.

3. Hadii qofka wargelinta loo gaadhsiiyay hab waafaqsan qodob-hoosaadka (2) ee qodobkan ku guuldareysto inuu deynta cashuurta kaga jaro hantida islamarkaana u shubo xafiiska, xafiisku wuxuu warqad toos ugu qori karaa cida samaynaysa xisaab xidhka isagoo ka codsanaya in deynta cashuurta laga bixiyo hantidaas.

9. **በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 8 ከተመለከተው የግል ተጠያቂነት በተጨማሪ ንብረቱን የያዘው ሰው ንብረቱን ለማስረከብ ፈቃደኛ ያልሆነው ያለበቱ ምክንያት ከሆነ በንዑስ አንቀጽ 8 መሠረት የሚፈለገውን የገንዘብ መጠን 50 በመቶ በተጨማሪ እንዲከፍል ይደረጋል።**

10. **ማናቸውም ሰው ካስረከበው ንብረት ወይም ገቢ ካደረገው ገንዘብ ጋር በተያያዘ የታክስ ግዴታውን ባልተወጣው ታክስ ከፋይ ወይም ማናቸውም ሌላ ሰው ከሚፈልግበት ዕዳ ወይም ካለበት ግዴታ ነፃ ይሆናል።**

14. በሀብት ላይ የሚቀርብ የቀደምትነት መብት ጥያቄ

1. **ዋስትና የተሰጣቸው የሌሎች አባሪዎች የቅድሚያ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስ ተከፋይ ከሚሆንበት ቀን አንስቶ ተከፍሎ እስከአለቀበት ጊዜ ድረስ ታክስ የመክፈል ግዴታ ባለበት ሰው ሀብት ላይ የገቢዎች ቢሮው የቀደምትነት መብት ይኖረዋል።**

2. **ማናቸውም ሰው ታክስ የመክፈል ግዴታውን ባለመወጣት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ የገቢዎች ቢሮው በጥፋት ምክንያት ያልተከፈለውን ታክስ እና ታክሱን ለማስከፈል የሚደረገው እንቅስቃሴ የሚያስከትለውን ወጪ ማስከፈል እንዲቻል የታክሱ ዕዳ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንደቆየ ንብረቱን ለመዘገበው አካል የጹሐፊ ትዕዛዝ የሚሰጠ መሆኑን የሚገለፅ ማስጠንቀቂያ ለተመዘገበው ሰው ይሰጣል።**

3. **በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተገለፀው ማስጠንቀቂያ የደረሰው ታክስ ከፋይ ማስጠንቀቂያው በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ ታክሱን ያለከፈለ እንደሆነ የገቢዎች ቢሮው ለንብረት መዘጋገሙ አካል የተመዘገበው ሰው ሀብት ባልተከፈለው የታክስ ዕዳ መጠን በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ ይሰጣል።**

9. In addition to the personal liability imposed by Sub Article (8), if the failure or refusal to surrender is without reasonable cause, such person shall be liable for an additional charge equal to fifty percent (50%) of the amount recoverable under Sub-Article (8).

10. Any person in possession of property who surrenders or makes payment in accordance with this Article shall be discharged from any obligation or liability to the delinquent person or to any other person arising from such surrender or payment.

14. Preferential Claim to Assets

1. From the date on which tax becomes due and payable under this Proclamation, subject to the prior secured claims of creditors, the Revenue Bureau has a preferential claim upon the assets of the person liable to pay the tax until the tax is paid.

2. where a person is in default of paying tax, the Revenue Bureau may, by notice in writing, inform that person of the Revenue Bureau’s intention to apply to the Registering Revenue Bureau to register a security interest in any asset, which is owned, by that person, to cover any unpaid tax in default, together with any expense incurred in recovery proceedings.

3. If the person on whom a notice has been served under Sub-Article (2) fails to pay the amount specified in the notice within 30 days after the date of service of the notice, the Revenue Bureau may, by notice in writing, direct the Registering Revenue Bureau that the asset, to the extent of the defaulter’s interest therein, shall be the subject of security for the total amount of unpaid tax.

4. Marka xafiisku hab waafaqsan qodob-hoosaadka (3) ee qodobkan warqada u qoro cida xisaab-xidhka samaynaysa, cidaasi waa inay sheegashada xafiiska diiwaangeliso iyadoon qaadanayn gunno islamarkaana deynta cashuurta ka hormariso dhamaan xuquuqaha deymeed ee kale ee hantidaas lagu leeyahay.

15. Damaanada cashuurbixiyaha

Hantikasta oo loo qabtay hab waafaqsan qaybtan, waxaa haynteeda masuul ka ah xafiiska dakhliga oo keli ah, waxaana reeban in xafiiskale oo dawladeed codsado in lagu wareejiyo. hadii la xaraasho hantida la qabtay islamarkaana deynta cashuurta marka la bixiyo baaqi soo hadho waa in baaqiigaas si degdeg ah loogu celiyo cashuurbixiyaha hantida lahaa.

16. Waajibaadka qofka hantida haya.

1. Ujeedada qodobkan, ‘qofka hantida haya’ waxaa loola jeedaa qofkasta oo:
 - b) xisaabxidh u samaynaya shirkad;
 - t) qof hantida inuu hayo maxkamadi go’aamisay.
 - j) masuulka hantida qofka kacay;
 - x) qofka haya hantida damaanad ahaan loo dhigay.
 - Kh) masuulka hantida laga dhintay;
 - d) qofkasta oo wakiil u ah deynsanaha cashuurta.
2. Qofkasta oo hanti gacanta ku haya waa inuu 14 cisho gudaheed oo ka bilaabanta maalinta la magacaabay uu ku wargeliyo xafiiska dakhliga.
3. Xafiiska dakhligu, kadib markay soo gaadho wargelinta magaabista haynta hantida, waa inuu ku wargeliyo wadarta deynta cashuurta ee lagu leeyahay cashuurbixiyaha.

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት የገቢዎች ቢሮው ታክስ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋሰትና ተይዞ እንደቆይ ትዕዛዝ የሰጠ ሲሆን፣ መዝጋቢው ማናቸውንም ክፍያ ሳይጠይቅ ንብረቱ በዋሰትና እንዲያዝ የደረሰውን ትዕዛዝ እንደማናቸውም በሀብት ላይ እንዳለ የመያዣ ሰነድ ይመዘግባል ፣ ቀደም ሲል የተሰጠ የመያዣ መብት የቀደምትነት መብት ይኖራል።

15. ታክስ ከፋዩ ሰላላው ጥበቃ

በዚህ አዋጅ ክፍል መሠረት የተያዘ ማናቸውም ንብረት የሚያዘው፣ የሚጠበቀውና የሚመዘገበው በገቢዎች ቢሮ ብቻ ይሆናል ። ማናቸውም ሌላ የመንግሥት አካል በዚህ ክፍል መሠረት የተያዘውን ንብረት ማናቸውንም ሌላ ምክንያት መሠረት በማድረግ እንዲሰጠው ወይም እንዲተላለፍለት መጠየቅ አይችልም ። የተያዘ ንብረት የተሸጠ እንደሆነ ከሸያጩ ከተገኘው ገንዘብ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ከሚፈለግበት ዕዳ በላይ የሆነው ገንዘብ ለንብረቱ ባለቤት ወዲያውኑ ይመለሳል።

16. የተረካቢ ግዴታ

1. በዚህ አንቀጽ ውስጥ “ተረካቢ” ማለት የታክስ ከፋዩን ሀብት በተመለከተ ፦
 - ሀ) የድርጅት ንብረት አጣሪ ሆኖ የተሰየመ፣
 - ለ) በፍርድ ቤት የተሾመ ተረካቢ፣
 - ሐ) በኪሣራ ውስጥ የሚገኝ ድርጅት ባለአደራ
 - መ) መያዣ በይዞታው ሥር የሚገኝ ፣
 - ሠ) የሞተን ሰው ንብረት የሚያስተዳድር
 - ረ) የሌለውን ሰው የገግድ ሥራ የሚያካሂድ፣ ማናቸውም ሰው ነው ።
2. ማናቸውም የንብረት ተረካቢ ሆኖ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር የተደረገ ተረካቢ ከተሾመበት ወይም ንብረቱ በይዞታው ሥር ከተደረገበት ከሁለቱ ከቀደመው ቀን ጀምሮ በ14 ቀን ጊዜ ውስጥ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር ያለ መሆኑን ለገቢዎች ቢሮ ማስታወቅ አለበት።
3. የገቢዎች ቢሮ ንብረቱ በተረካቢው ይዞታ ሥር ያለ ሰው የሚፈለግበትን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን የሚያስፈልገውን የገንዘብ መጠን ለተረካቢው በጽሑፍ ያስታውቃል።

4. Where the Bureau has served a notice under Sub-Article 3), the Registering body shall, without fee, register the notice of security as if the notice were an instrument of mortgage over or charge on, as the case may be, such asset, and such registration shall, subject to any prior mortgage or charge, operate while it subsists in all respects as a legal mortgage over or charge on the asset to secure the amount due.

15. Taxpayer Safeguards

Any property seized under section Four of this proclamation shall be seized, held, and accounted for only by the Revenue Bureau. No other agency of the government may require the property seized under this Section to be transferred or given over to it for any cause what so ever. If any property seized under this Section is sold, any portion of the proceeds in excess of the person’s liabilities shall be returned promptly to the owner of the property.

16. Duties of Receivers

1. In this Article, “receiver” means registered person who is:
 - a) a liquidator of a company;
 - b) a receiver appointed by a court;
 - c) a trustee for an un rehabilitated insolvent;
 - d) a mortgagee in possession;
 - e) an executor of a deceased estate;
 - f) Any other person condurang a business on behalf of a person legally incapacitated.
2. A receiver shall, in writing, notify the Revenue Bureau within 14 days after being appointed taking possession of an asset.
3. The Revenue Bureau may, in writing, notify a receiver, of an amount which appears to the Revenue Bureau to be sufficient to provide for tax which is or will become payable by the person whose assets are in the possession of the receiver.

4. Qofka hantida haya:
- b) waa inuu marka ugu horeysa meel dhigo hantida ku filnaanaysa deynta cashuurta ee xafiiska dakhligu usoo gudbiyay hab waafaqsan qodob-hoosaadka (3) ee qodobkan.
 - t) waxa uu masuul ka yahay inuu ka jaro hantida cashuurbixiyaha wadarta deynta cashuurta ee lagu leeyahay.
 - j) waxa uu bixin karaa deynkasta ama xuquuqkasta oo hantida lagu yeeshay kahor intayna waajibin cashuurtu.

5. Qofka hantida haya waxa uu masuul ka noqonayaa hadii uu ku guuldareysto inuu hantida ka jaro wadarta deynta cashuurta ee lagu soo wargeliyay hab waafaqsan qodob-hoosaadka (3) ee uu u jari waayay hab waafaqsan qodob-hoosaadka (4) ee qodobkan.

17. Wargelinta bedelaada

Cashuurbixiyekasta oo la diwaangeliyay waa inuu qoraal kusoo wargeliyo xafiiska:

- b) bedelaadkasta oo la xidhiidha magaciisa, cinwaanka, goobta ganacsi, ujeedada ganacsiga iyo alaabada ama adeegyada uu ka ganacsado ee cashuurtu ku waajibtay; iyo
- t) bedelkasta oo la xidhiidha magaca ama ciwaanka goobta ganacsiga ugu weyn ka socday;

QAYBTA SHANAAD

NIDAAMKA RACFAANKA

18. Guddiga dhagaysiga cabashoovinka

Waxaa xafiiska dakhliga laga aasaasay guddiga dhagaysiga cabashoovinka oo uu magacaabo madaxa xafiiska dakhligu.

4. ተረካቢው፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት በገቢዎች ቢሮ የተገለጸውን የገንዘብ መጠን ወይም ከማስታወቂያው በኋላ በስምምነት የተደረሰበትን ሌላ የገንዘብ መጠን ከንብረቱ ሽያጭ ላይ ቀንሶ ለብቻው ያስቀምጣል።

ለ) ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው የገንዘብ መጠን ልክ የተረከበው ንብረት ባለቤት ከሆነው ሰው ለሚፈለገው የታክስ ዕዳ ተጠያቂ ይሆናል ።

ሐ) በዚህ አንቀጽ የተመለተው ቢኖርም ከታክስ ቀደምትነት ያለውን ማናቸውንም ዕዳ ኪፍል ይችላል።

5. ተረካቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተጠቀሰውን ታክስ በተመለከተ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት ተቀንሶ ለብቻው እንዲቀመጥ የተደረገውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀጽ ለተጠቀሰው ታክስ ካላቀለ ተቀንሶ ለብቻ በተቀመጠው ገንዘብ ልክ በግለ ተጠያቂ ይሆናል።

17. ለውጦችን ስለማስታወቅ

ማናቸውም ታክስ ከፋዩ፡-

ሀ) ስሙ፣ አድራሻው፣ የንግድ ቦታው፣ አደረጃጀቱ፣ ወይም ታክስ የሚከፈልበትን ዋናው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ወይም የሚያከናውናቸውን ተግባራት ዓይነት፣

ለ) ታክስ የሚፈለግበት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚከናወነበትን አድራሻ ወይም ስም፣ የቀየረ እንደሆነ ይህን ለገቢዎች ቢሮ ማስታወቅ አለበት።

ክፍል አምስት

ይግባኝ የሚቀርቡት ሥርዓት

18. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ

አባላቱ በቢሮ ኃላፊው የሚሰየሙ የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ በገቢዎች ቢሮ ውስጥ ይደራጅል።

4. A receiver:

a) Shall set aside, out of the proceeds of sale of an asset, the amount specified by the Revenue Bureau under Sub-Article (3), or such lesser amount as is subsequently agreed on by the Revenue Bureau;

b) Is liable to the extent of the amount set aside for the tax of the person who owned the asset; and

c) May pay any debt that has priority over the tax referred to in this Article notwithstanding any provision of this Article.

5. A receiver is personally liable to the extent of any amount required to be set aside under Sub-Article (4) for the tax referred to in Sub-Article (3) if, and to the extent that, the receiver fails to comply with the requirements of this Article.

17. Notification of Changes

Every registered person shall notify the Revenue Bureau, in writing, of;

a) Any change in the name, address, place of business, constitution, or nature of the principal taxable activity or activities of the person; and

b) Any change of address from which, or name in which, a taxable activity is carried on by the registered person,

PART FIVE

APPEAL PROCEDURE

18. Review Committee

There shall be established in the Revenue Bureau, a Tax Appeal Review Committee which their Members shall be appointed by the Head of the Revenue Bureau.

19. Awoodaha \$ Waajibaadka Gudiga Dhagaysiga Cabashooyinka

- 1. Guddiga dhagaysiga cabashooyinku iyagoo hoostegaya madaxa xafiiska dakhliga waxay yeelanayaan awoodahan iyo waajibaadyadan:
 - b) inay go'aan ka gaadhaan dhamaan cabashooyinka la xidhiidha ganaaxa iyo dulsaaraka cashuurta;
 - t) inay raadiyaan dhamaan cadeymaha la xidhiidha cabashada loo soo dahweeyay.
 - j) inay u yeedhaan islamarkaana su'aalo weydiin karaan cidkasta oo si toos ah ama si dadban xidhiidh ula leh xisaabinta cashuurta.
 - x) inay dib u eegaan sax-ahaanta dhamaan xisaabinta cashuurta ee xafiiska dakhligu sameeyay islamarkaana xaqiijiyaan inay waafaqsan yihiin bayaankan.
- 2. Guddigu waxay qaabili karaan oo kali ah cabashooyinka lagu soo gudbiyay 10 cisho gudaheed oo ka bilaabanta maalinta xisaabinta cashuurta la sameeyay.
- 3. Madaxa xafiiska dakhligu wuxuu awood u leeyahay inuu ansixiyo, wax ka bedelo ama dib u celiyo soo go'aanka guddiga dhagaysiga cabashooyinka.

20. ka saamaxaada Ganaaxa

Guddiga dhagaysiga cabashooyinka cashuurtu wuxuu awood u leeyahay inuu ganaaxyada maamul ee cashuurbixiyaha loo saaro hab waafaqsan awaamiirta uu soo saaro xafiisku.

19. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴው ሥልጣንና ተግባር

- 1. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለገቢዎች ቢሮ ኃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-
 - ሀ) በታክስ ከፋዮች አማካኝነት መቀጫ እንዲነሳ፣ ወለድ ቀሪ እንዲደረግ ወይም የታክስ ግዴታ እንዲሻሻል የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን የመመርመርና ውሳኔ የመስጠት፣
 - ለ) ከቀረቡት አቤቱታዎች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም የጹሐፍ ማስረጃዎች ወይም መረጃዎች የመሰብሰብ፣
 - ሐ) በምርመራ ላይ የሚገኘውን ጉዳይ በሚመለከት ረገድ ቀርቦ የሚጠየቀውን ጥያቄ እንዲመልስ ከታክሱ አወሳሰን ጋር በቀጥታ ወይም ቀጥታ ባልሆነ መንገድ ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሰው የመጥራት፣
 - መ) የገቢዎች ቢሮ የሰጠው የታክስ ውሳኔ ትክክለኛ፣ የተሟላና ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተሰጠ መሆኑን የማረጋገጥ፣ ሥልጣን ይኖረዋል።
- 2. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ከታክስ ከፋዮች የሚቀርበውን አቤቱታ ሊያይ የሚችለው ታክስ ከፋዩ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ በደረሰው በ10 ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ካቀረበ ነው ።
- 3. የገቢዎች ቢሮ ኃላፊው የኮሚቴውን የውሳኔ ሃሳብ ሊያፀድቅ ወይም በውሳኔ ሀሳቡ ካልተሰማ ምክንያቱን በመግለፅ ጉዳዩ እንደገና እንዲታይ ለኮሚቴው ሊመልሰው ይችላል።

20. መቀጫን ስለማገላት

ኮሚቴው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በታክስ ከፋዩ ላይ የተጣለው አስተዳደራዊ መቀጫ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲንሳ ማድረግ ይችላል።

19. Powers and Duties of the Review Committee

- 1. The Review Committee being accountable to the head of the Revenue Bureau, shall have the following powers and duties;
 - a) To examine and decide on all applications submitted by taxpayers for compromise of penalty and interest and on the tax assessed;
 - b) To gather any written evidence or information relevant to the matter submitted;
 - c) To summon any person who directly or indirectly has dealt with the assessment, to appear before it for questioning him about the case under its investigation; and
 - d) To review determinations made by the Revenue Bureau for accuracy, completeness, and compliance with this Proclamation.
- 2. The Committee shall only review applications submitted to it within 10 days of receipt of tax assessment notification.
- 3. The Head of the Revenue Bureau may approve the recommendations or remand the case, with his observations, to the Committee for further review.

20. Waiver of Penalty

The Review Committee may waive administrative penalties in accordance with the directives issued by the Bureau.

21. Racfaanka

1. cabashada Rafcaanka ee loo soo gudbiyo Komishinka Rafcaanka Cashuuraha ee la xidhiidha ishortaaga Xisaabinta Cashuurta waxaa la qaban karaa oo kali ah marka cashuurbixiyuhu bixiyo 50% cashuurta ismaandhaafku kataaganyahay.
2. Hadii qofka racfaanka usoo dhawestay hab waafaqsan qodob-hoosaadka (1) ee qodobkan uu go'aamiyo komishinku in qofkaasi kacay (musalafay), waxaa racfaankiisa la qaban karaa marka uu 30 cisho gudaheed ku bixiyo wadarta uu komishinku go'aamiyo.
3. Hadii facfaanka aan lagu soo gudbin waqtiga lagu xeeriyay qodob-hoosaadka (1) ee qodobkan, xisaabinta uu sameeyay xafiiska dakhligu ayaa loo arkayaa inay tahay mid rasmi ah.
4. Iyada oo aan waxba loo dhimayn arrimaha lagu xeeriyay qodob hoosaadka (1) ee qodobkan, qodobada bayaanka maamulka cashuurta ee deegaanka ee tirigiisu yahay :193/2012 ayaa dhaqangal ku ah racfaanada loo qaato hab waafaqsan bayaankan.

22. Wajibbaadka cadeynta

Wajibka cadeynta in xisaabinta cashuurta ee uu sameeyay xafiiska dakhligu aanay sax ahayn waxay saarantahay cashuurbixiyaha cabashada soo dhawestay.

21. ሰለ ይግባኝ

1. ማናቸውም ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ ለአጣሪ ኮሚቴ ማቅረብ የሚችለው የተወሰነውን ተጨማሪ ታክስ 50% (ጎምሳ በመቶ) በቢሮ ዘንድ በማስያዝ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባዔ ይግባኝ የማቅረብ መብት አለው ።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የይግባኝ አቤቱታ ቀርቦ የግብር ይግባኝ ጉባዔ ታክስ ከፋዩ በተጨማሪ የተወሰነበትን ታክስ በሙሉ ወይም በከፊል የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ውሳኔ ከሰጠበት ቀን አንስቶ በ30 ቀን ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ ጥፋተኛ ነው ።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ይግባኝ ካለቀረበ በገቢዎች ቢሮ የተወሰነው ተጨማሪ ታክስ ትክክለኛና የመጨረሻ ሆኖ ወዲያውኑ ተከፋይ ይሆናል።
4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በክልሉ የግብር አሰተዳደር አዋጅ ቁጥር 193/2012 ስለይግባኝ የተደነገጉ አንቀጾች እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሠረት የተወሰኑ ታክሶችን በሚመለከት ለሚቀርቡ ይግባኞች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

22. የማስረዳት ኃላፊነት

የተወሰነው ግብር በክፍል ወይም የገቢዎች ቢሮ የሰጠው ውሳኔ ትክክል አይደለም በሚል በሚቀርብ ክርክር የማስረዳቱ ኃላፊነት የተወሰነውን ታክስ ወይም የቢሮው ውሳኔ የሚቃወመው ሰው ይሆናል።

21. Appeal

1. Any person who objects to an additional assessment, has the right to appeal, from the date of decision of the Review Committee to the Tax Appeal Commission by depositing in cash an amount equal to 50% of the additional tax assessed.
2. If a person appeals in accordance with Sub Article (1) and the Tax Appeal Commission determines that the person is in default unless he pays the additional assessment determined by the Tax Appeal Commission within thirty (30) days of the decision of the Commission.
3. If no appeal is made within the period prescribed in Sub-Article (1) of this Article, the Additional assessment of the tax made by the Revenue Bureau shall be deemed to be correct and final and shall be immediately payable.
4. Without prejudice to Sub-Article (1) of this Article, the provisions of the Regional State Income Tax Proclamation No 192/2020, Concerning appeals shall, mutatis mutandis, apply to appeals regarding taxes imposed by this Proclamation.

22. Burden of Proof

The burden of proving that an assessment is excessive or that a decision of the Revenue Bureau is wrong is on the person objecting to the assessment or decision.

QAYBTA LIXAAD

GANAAXYADA MAAMUL

23. Ganaaxyada la xidhiidha dib u dhaca soo gudbinta qaansheegta

1. Hadii aan si kale loogu sheegin bayaankan, qofkasta oo ku guuldareysta inuu waqtiga sharcigu uu cayimay kusoo gudbiyo qaansheegta cashuurta waxa laga qaadi bilkasta ganaax u dhigma 5% wadarta guud ee daynta cashuurta bilkasta oo uu la daaho ilaa inta wadarta ganaaxu gaadhayso 25%.
2. Ganaaxa loo qaadayo hab waafaqsan qodob-hoosaadka (1) ee qodobkan kama badnaan karto 50,000 Birr bisha ugu horeysa ee uu cashuurbixiyuhu la daaho soo gudbinta qaansheegta.
3. Ujeedada qodobkan, cashuurta hadhay waxaa loola jeedaa farqiga u dhexeeya wadarta cashuureed ee dib loo celinayo iyo wadarta rasmiga ah ee uu bixiyay cashuurbixiyuhu.
4. Sikasta oo xaalku yahay, ganaaxu kama yaraan karo:
 - b) 10,000 birr
 - t) 100% hadhaaga cashuurta ee lagu muujiyay codsiga dib u celinta.

24. Dulsaarka la daahista cashuurta

1. Hadii wadar cashuureed lagu bixin waayo mudada ay waajibtay, waxaa cashuurbixiyaha saaran inuu bixiyo dulsaarka cashuurtaas mudada u dhaxaysa maalinta cashuurta waajibtay iyo maalinta uu bixiyay.
2. Salka dulsaarka loo bixinayo hab waafaqsan qodob-hoosaadka (1) ee qodobkani waa 25% iyo wixii ka sareeya oo lagu jaangooyay heerka dulsaarka ugu sareeya ee lacagta lagu amaahanayay rubucii dayntu waajibtay.

ክፍል ስድስት

አስተዳደራዊ ቅጣቶች

23. የታክስ ማስታወቂያን በጊዜው ባለማቅረብ ስለሚፈጸም ቅጣት

1. በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኋን እንዲፈጸም ከተወሰነው በስተቀር፣ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የታክስ ማስታወቂያ ግዴታውን ያለተወጣ ታክስ ከፋይ ለዘገየበት ለእያንዳንዱ ወር ወይም የወሩ ከፊል ለሆነው ጊዜ፣ ያልተከፈለውን ታክስ 25% እስኪሞላ ድረስ መቀጫ ይከፍላል።
2. የታክስ ማስታወቂያ መቅረብ ባለበት ወር ወይም የወሩ ከፊል በሆነው ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ ያላቀረበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ መሠረት የሚከፍለው መቀጫ ከብር 50, 000 (አምሳ ሺህ ብር) አይበልጥም ።
3. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ያልተከፈለ ታክስ ነው የሚባለው በታክስ ማስታወቂያ ላይ መታየት በነበረበት እና ታክሱ መክፈል ባለበት ቀን በተከፈለው ታክስ መክከል ያለው ልዩነት ነው።
4. በማናቸውም ሁኔታ የሚባለው ቅጣት ቀጥሎ ከተመለከቱት ከዝቅተኛው ያነሰ አይሆንም፡-
 - ሀ) ብር 10,000 (አሥር ሺህ ብር)
 - ለ) በታክስ ማስታወቂያ ላይ መመልከት ከነበረበት የታክስ መጠን 100% (አንድ መቶ በመቶ) ።

24. ዘግይቶ በተከፈለ ታክስ ላይ ስለሚታሰብ ወለድ

1. መክፈል ከነበረበት ወር ላልተከፈለ ታክስ ፣ መክፈል ከነበረበት ቀን እስከ ተከፈለበት ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ወለድ የመክፈል ግዴታ አለበት ።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚከፈለው ወለድ የማስከፈያ ልክ ባለፈው የሩብ ዓመት በንግድ ባንኮች ሥራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ ምጣኔ ላይ 25% (ሃያ አምስት በመቶ) ታክሎበት ይሆናል።

PART SIX

ADMINISTRATIVE PENALTIES

23. Penalties for Late Filing

1. Except as otherwise provided in this Proclamation, a person who fails to file a timely return is liable for a penalty equal to 5 percent of the amount of tax underpayment for each month (or portion thereof) during which the failure continues, up to 25 percent of such amount.
2. The penalty under Sub-Article (1) of this Article is limited to 50,000 Birr for the first month (or portion there of) in which no return is filed.
3. For purposes of this Article, an underpayment of tax is the difference between the tax required to be shown on the return and the amount of tax paid by the due date.
4. In any event the penalty may not be less than the smaller of the two amounts:
 - a) 10,000 Birr (ten thousand Birr);
 - b) 100 percent of the amount of tax required to be shown on the return.

24. Late Payment Interest

1. If any amount of tax is not paid by the due date, the person liable is obliged to pay interest on such amount for the period from the due date to the date the tax is paid.
2. The interest rate under Sub – Article (1) of this Article is set at 25% (twenty five percent) over and above the highest commercial lending interest rate that prevailed during the preceding quarter.

QAYBTA TODOBAAD

FALDAMBIYEEDYADA

25. Habka loo marayo faldambiyeedyada Cashuurta

Faldambiyeedyada cashuurta waa gef iyo xad-gudub ka dhan ah xeerka Dambiyada ee dalka waxaana dhaqangal ku ah Xeerka Habka Ciqaabta Dalka.

26. La baxsiga Cashuurta

Qofkasta oo qariya islamarkaana soo dhaweyn waaya qaansheegta cashuurta, ama qofkasta oo si khiyaamo ah usoo cosada dib u celin aanu xaq u lahayn, waxa uu ku kacay faldambiyeed sidaas darteedna kasakow ganaaxyada lagu xeeriyay qaybta lixaad ee bayaankan, waxaa lagu ciqabi karaa xadhig aan ka badnayn 5 (shan) sano.

27. Soo saarista xog been ama marin habaabin ah.

1. Cashuurbixiyekasta:
 - b) oo siiya xafiiska dakhliga ama sarkaalka cashuurta xog been ama marin habaabin ah, ama
 - t) ka reeba xogta uu soo gudbinayo arrin ama shay ka dhigaysa xogta mid been ama marin habaabin ah waxa uu galay faldambiyeed.
2. Hadii xogta beenta ama marin habaabinta ah uu soo gudbiyay cudurdaar la'aan:
 - b) taasi oo aan la sixin kana dhalatay in cashuur dhiman la bixiyo taasi oo aan ka badnayn 1,000 Birr, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka yarayn 10,000 Birr kana badnayn 20,000 Birr iyo xadhig aan ka yareyn Hal sano kana badnayn saddex sano.

ክፍል ሰባት

የወንጀል ቅጣቶች

25. በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች ስለሚመሩበት ሥነ-ሥርዓት

በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች የወንጀለኛ መቅጫ ሕጉን በመተላለፍ የሚፈፀሙ በመሆኑ ክስ የሚመሠረተው፣ የሚታየውና ይግባኝ የሚቀርበው በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ሥነ-ሥርዓት መሠረት ይሆናል።

26. ሕግን በመጣስ ታክስ ስላለመክፈል

የሰበሰበውን ታክስ ያላስታወቀ ወይም የሚፈለግበትን ታክስ ያልከፈለ ማናቸውም ሰው ወንጀል እንደፈጸመ ይቆጠራል። ስለሆነም በዚህ አዋጅ መሠረት ከሚጣልበት መቆጫ በተጨማሪ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአምስት ዓመት በማይባል ጊዜ ይቆጣል።

27. የሐሰት ወይም አሳሳች መረጃ ስለማቅረብ

1. ማናቸውም ታክስ ከፋይ፦
 - ሀ) ለገቢዎች ቢሮ ሠራተኛ አንድን ነጥብ በተመለከተ የሀሰት ወይም አሳሳች መረጃ ያቀረበ፣ ወይም
 - ለ) ለገቢዎች ቢሮ ሠራተኛ ሊቀርብ ከሚገባው መግለጫ ውስጥ መግለጫውን አሳሳች ሊያደርግ በሚችል አኳኒን መካተት የሚገባቸውን ነጥቦች ያስቀረ እንደሆነ፣ የወንጀል ክስ ይመሠረትበታል።
2. የሐሰት መግለጫው የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ የተተወው ያለበቂ ምክንያት የሆነ እንደሆነ፦
 - ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ አለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር 1000)በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋይ ከብር 10,000) በማያንስ እና ከብር 20,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሥነ-ሥርዓት መሠረት ይቆጣል።

PART SEVEN

CRIMINAL OFFENCES

25. Procedure in Tax Offence Cases

A tax offence is a violation of the criminal law of Ethiopia and shall be charged, prosecuted, and appealed in accordance with the Criminal Procedure Code.

26. Tax Evasion

A person who evades the declaration or Payment of tax, or a person who, with the intention to defraud the government, applies for a refund he is not entitled to, commits an offence and, in addition to any penalty under part six, may be prosecuted and, on conviction, be subject to a term of imprisonment of not less than five (5) years.

27. Making False or Misleading

Statements

1. A taxpayer who,
 - a) Makes a statement to a tax officer of the Revenue Bureau that is false or misleading in a material particular, or
 - b) Omits from a statement made to an officer of the Revenue Bureau any matter or thing without which the statement is misleading in a material particular, commits an offence and is liable on conviction.
2. Where the statement or omission is made without reasonable excuse,
 - a) And if the inaccuracy of the statement were undetected may result in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 10,000 Birr and not more than 20,000 Birr, and imprisonment for a term of not less than one (1) year and not more than three (3) years.

t) hadii dhimaalka cashuurta ka badan yahay 1,000 Birr waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka yarayn 20,000 Birr kana badnayn 100,000 Birr iyo xadhig aan ka yareyn sadex sano kana badnayn shan sano.

3. Haddii xogta beenta ama marin habaabinta cashuurta loo soo gudbiyay taxadardaro:

b) taasi oo aan la sixin kana dhalatay in cashuur dhiman a bixiyo taasi oo aan ka badnayn 1,000 Birr, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka yarayn 50,000 Birr kana badnayn 100,000 Birr iyo xadhig aan ka yareyn shan sano kana badnayn toban sano.

t) hadii dhimaalka cashuurta ka badan yahay 1,000 Birr waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka yarayn 75,000 Birr kana badnayn 200,000 Birr iyo xadhig aan ka yareyn toban sano kana badnayn shan iyo toban sano.

28. Is hortaaga cashuurbixinta

1. Qofkasta oo:

b) iska hortaaga xafiiska dakhliga ama shaqalihiiisa inay gutaan waajibaadka ururinta cashuurta ee lagu saaray bayaankan.

t) is hortaaga ama suurto geliya is hortaaga fulinta waajibaadyada lagu xeeriyay bayaankan, waxa u uku kacay faldambiyeed waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka yarayn 1,000 Birr kana badnayn 100,000 Birr iyo labo sano oo xadhig ah.

2. Ujeedada qodob-hoosaadka (1) ee qodobkan, falalkan soo socda iyo kuwa lamidka ah ayaa loo arki inay yihiin is hortaaga cashuurbixinta:

ለ) አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር (1000) የሚበልጥ ከሆነ ከብር 20,000) በማያንስ እና ከብር 100,000) በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከሥራ ላይ ማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

3. የሐሰት መግለጫው የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ እንዲካተት ያስተደረገው በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ፦

ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረሰበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር 1,000) በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚደረግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር 50,000 በማያንስና ከብር 100,000) በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከአምስት ዓመት በማያንስና ከአሥር ዓመት በማይበልጥ እሥራት ፣

ለ) አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር 1,000) የሚበልጥ ከሆነ ከብር 75,000 በማያንስ እና ከብር 200,000) በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከአሥር ዓመት በማያንስና ከአሥራ አምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

28. የታክስ አስተዳደርን ሥራ ስለማሰናከል

1. ማናቸውም ሰው ፦

ሀ) በዚህ አዋጅ መሠረት ሥራውን በማከናወን ላይ ያለን የገቢዎች ቢሮ ሠራተኛ ተግባር ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ ፣ ወይም

ለ) የአዋጁን አፈፃፀም በማናቸውም ሌላ አኳኋን ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ እንደሆነ፣ ወንጀል መፈፀሙ ተረጋግጦ ሲፈረድበት ከብር 1,000) በማያንስና ከብር 100,000) በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና በሁለት ዓመት እሥራት ይቀጣል።

2. የሚከተሉትና እነዚህን የመሳሰሉ ሌሎች ተግባሮች የገቢዎች ቢሮን ሥራ የማሰናከል ተግባራት ሆነው ይወሰዳሉ፦

b) if the underpayment of tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 20000 Birr and not more than 100,000 Birr and imprisonment for a term of not less than three (3) years and not more than five (5) years,

3. Where the statement or omission is made knowingly or recklessly,

a) And if the inaccuracy of the statement were undetected may result in an underpayment of tax by an amount not exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 50,000 Birr and not more than 100,000 Birr, or imprisonment for a term of not less than five (5) years and not more than ten (10) years: and

b) If the underpayment of tax is in an amount exceeding 1,000 Birr, to a fine of not less than 75,000 Birr and not more than 200,000 Birr, or imprisonment for a term of not less than ten (10) years and not more than fifteen (15) years

28. Obstruction of Tax Administration

1. A person who

a) obstructs or attempts to obstruct an officer of the Revenue Bureau in the performance of duties under this proclamation, or

b) impedes or attempts to impede the administration of the proclamation, commits an offence. And is liable on conviction to a fine of not less than 1,000 Birr, and not more than 100,000 Birr, and imprisonment for a term of two (2) years.

2. For purpose of Sub-Article 1, the following/ similar other actions are considered to constitute obstruction

- b) diidmada qayaxan ee soo dhaweynta dhokumentiyada, warbixinada iyo xogaha kale ee xafiiska dakhligu u isticmaalo go'aaminta dakhliga cashuurbixiyaha.
- t) diidmada in layimaado marka xafiisku dakhligu codsado in la hor yimaado;
- j) ka hakiya ama farageliya awooda sarkaalka cashuurta ee gelista dhismaha cashuurbixiyaha.
- x) iska diida inuu qaato xisaabinta cashuurta ama dhokumentiyada kale ee xafiiska dakhligu siiyo.

29. soo sheegis la'aanta bedelaada.

Qofkasta oo ku guuldareysta inuu xafiiska dakhliga kusoo wargeliyo bedelaada arrimaha lagu xeeriyay qodobka 17^{aad} ee bayankan waxa uu ku kacay faldambiyeed:

- b) hadii soo gudbi la'aanta loo kasay ama ay keentay taxadar daro, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka badnayn 10,000 Birr iyo hal sano oo xadhig ah.
- t) xaaladkasta oo kale, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka badnayn 5,000 Birr iyo lix biloodo oo xadhig ah.

30. Faldambiyeedyada ay galaan saraakiisha cashuurta

- 1. Sarkaalka cashuurta ama qofkasta oo hore u ahaa sarkaalka cashuurta, kaasi oo isagoo gudanaya waajibaadyada lagu saaray bayaankan:
- b) si toos ah ama si dadban u codsada, ama qaata abaalmarin, laaluush, balanqaad ama noockasta oo uu dhaafsanayo gudashada waajibaadkiisa, ama

- ሀ) የታክስ ከፋዩን ገቢ አስገኝ የሥራ እንቅስቃሴዎች የሚመለከቱ ሰነዶችን፣ ሪፖርቶችን ወይም ሌሎች ማናቸውንም መረጃዎች ለመመርመር የገቢዎች ቢሮ ሰ.ጠይቅ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤
- ለ) የገቢዎች ቢሮ ለጥያቄ እንዲቀርብ ሲያዘ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት፤
- ሐ) የገቢዎች ቢሮ ሠራተኛ ወደ ታክስ ከፋዩ የንግድ ሥራ ቦታ ለመግባት ያለውን መብት መገደብ፤
- መ) የሚሰጠውን የግብር ውሳኔ ማስታወቂያና ሌሎች ሥራን የሚመለከቱ ደብዳቤዎች ለመቀበል ፈቃደኛ አለመሆን።

29. ለውጥን ያለማስታወቅ

የዚህ አዋጅ አንቀጽ 17 በሚያዘው መሠረት በሁኔታዎች ላይ የተደረጉ ለውጦችን ለገቢዎች ቢሮ ያላስታወቀ ማናቸውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ፦

- ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ ከብር (10,000) በማያንስ የገንዘብ መቀጮና በአንድ ዓመት እሥራት፤
- ለ) በሌሎች ሁኔታዎች ከብር (5,000) አምስት ሺህ ብር) በማያንስ የገንዘብ መቀጮና በሰድስት ወር እሥራት ይቀጣል።

30. በገቢዎች ቢሮ ሠራተኞች የሚፈፀሙ ጥራቶች

- 1. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም በገቢዎች ቢሮ የተቀጠረ ሠራተኛ ወይም የቀድሞ ተቀጣሪ የነበሩ፦
 - ሀ) በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ሰጦታ እንዲደረግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ፣ ለክፍያው ወይም ለሰጦታው ተሰፋ ወይም መደገፍ የጠየቀ ወይም የተቀበለ፣ ወይም

- a) Refusal to satisfy a request of the Revenue Bureau for inspection of documents, reports, or other information related to a taxpayer's income-producing activities;
- b) Noncompliance with an Revenue Bureau request to report for an interview;
- c) Interference with a taxation officer's right to enter the taxpayer's business premises.
- d) Refusal to take assessment notifications and other official documents sent by the Revenue Bureau.

29. Failure to notify a change

A person who fails to notify the Revenue Bureau of a change as required by Article 17 commits an offence and is liable on conviction:

- a) Where the failure was made knowingly or recklessly, to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for one year; or
- b) In any other case, to a fine of not less than 5,000 Birr and to imprisonment for six months.

30. Offences by Tax Officer

1. Any tax officer or former taxation officer employed in carrying out the provisions of this proclamation who:

- a) Directly or indirectly asks for, or receives in connection with any of the taxation officer's duties, a payment or reward, whether pecuniary or otherwise, or promise or security for that payment or reward, not being a payment or reward which the officer is lawfully entitled to receive, or

t) gala goob ay taalo hanti taasi oo aan loo ogolaanin ama qariya ama ogolaado in la qariyo hanti taasi oo suurtoogelinaysa in la khiyaameeyo sarkaalka cashuurta ama hagar daamaynaysa gudashada waajibaadyada lagu xeeriyay bayaankan, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka badnayn 50,000 Birr iyo xadhig aan ka yarayn toban sano kana badnayn labaan sano.

2. Sarkaalka cashuurta ama qofkasta oo hore u ahaa sarkaalka cashuurta, kaasi oo hadii aanu u ogolaan Xeerka Ganacsiga dalku:

b) siiya cashuurbixiyaha ama wakiilkiisa xog ama arrin uu ku ogaaday gudashada waajibaadkiisa sarkaalka cashuur ahaan, ama

t) u ogolaada qofkale inuu helo ama ogaado xogaha iyo dhokumentiyada isagu ama xafiiska dakhligu hayo, islamarkaana aan loogu fasixin qodobada bayaankan ama amar maxkamadeed, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka badnayn 10,000 Birr iyo xadhig aan ka yarayn laba sano kana badnayn shan sano.

3. Arrimaha lagu xeeriyay qodobkani kama hor istaagayaan sarkaalka cashuurta inuu tuso cid kale:

b) xog ama dhokumentii kale;

i) marka tusidiisu ay muhiim u tahay hirgelinta qodobada bayaankan;

ii) hantidhawrka guud oo fulinaya waajibaadkiisa;

ለ) ከታክስ በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አረጋግጦ ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈጸም የሚያስፈልገውን ከማድረግ ለመታቀብ፣ ተገቢ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ፣ በታክስ ላይ የሚፈጸምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ ወይም በሚሰጥ ለመተግበር የሞከረ ወይም ውል የገባ ወይም በሚገባው ማናቸውም ውል ውሰጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ፣ ዋፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50,000) የማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ክፍያ ማግኘት ከሃያ ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

2. የታክስ ሠራተኛ የሆነ ወይም የነበረ፣ በኢትዮጵያ ንግድ ሕግ በንግድ ጋዜጣ ታትሞ እንዲወጣ ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር፦

ሀ) ታክስን በማስፈጸም ረገድ ግዴታ ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማናቸውም ሌላ ሰው ወይም የዚያ ሰው ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ፣

ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስን በማስፈጸም ረገድ ያለውን ሥልጣን ለመጠቀም ወይም የሥራ ግዴታውን ለመወጣት እንዲያስችል በገቢዎች ቢሮ ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሦስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ፣ ዋፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 10,000) በማግኘት የገንዘብ መቀጮና ከሁለት ዓመት በማግኘት ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ የገቢዎች ቢሮ ሠራተኛ፦

ሀ) ማናቸውንም ሰነድ ወይም መረጃ፦

(i) ለዚህ አዋጅ ወይም ለማናቸውም ገንዘብ ነክ አዋጅ አረጋግጦ አሰፈላጊ በሆነ ጊዜ፣

(ii) በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አሰፈላጊ ሲሆን ለዋናው አዲተር፣

b) Enters in to or acquiesces in an agreement to do or to abstain from doing, permit, conceal, or connive at any act or thing whereby the tax revenue is or may be defrauded or which is contrary to the provisions of this Proclamation or to the proper execution of the taxation officer's duty, commits an offence and is liable on conviction to a fine of not more than 50,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than ten years and not more than twenty years.

2. A tax officer or former tax officer, except such information is required by the Commercial Code of Ethiopia:

a) Discloses to any person or that person's representative, any matter in respect of another person, that may, in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the taxation officer's duties under the said provisions, come to the taxation officer's knowledge; or

b) Permits any other person to have access to records in the possession or custody of the Revenue Bureau, except in the exercise of the taxation officer's powers or the performance of the officer's duties under this Proclamation or by order of a court; commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 10,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than two (2) years and not more than five (5) years

3. Nothing in this Article shall prevent a taxation officer from disclosing-

a) Any document or information to –

(i) Any person where the disclosure is necessary for the purposes of this Proclamation or any other fiscal law;

(ii) The Auditor- General where the disclosure is necessary for performance of its duties.

- iii) hay'ada ay khusayso ee dal shisheeye kaasi oo wadankeenu la galay heshiis lagaga hortagayo labajeer cashuurida;
- iv) Hay'adaha cadaaladda oo gudanaya waajibaadkooda;
- v) hay'ad sharci fulineed oo kale oo xafiiska dakhliga qoraal kagasoo codsatay baadhista dhokumentiyadaas.
- t) xogkasta oo aan muujinayn shaqsiyada iyo aqoonsiga gaarka ah ee qof macmiil u ah xafiiska dakhliga marka xogtaas loogu baahdo falanqayn cilmi ama gudasho waajibad kale.

31. Ururinta cashuur aan sharcigu ogolaan

Qofkasta oo isaga oo aan sharcigu u ogolaanin ururiya cashuur ama isku daya inuu cashuur ururiyo wuxuu ku kacay faldambiyeed, waxaa lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka badnayn 50,000 Birr iyo xadhig aan ka yarayn shan sano kana badnayn toban sano.

32. Caawinta faldambiyeedka

Qofkasta oo caawiya, fududeeya, ku dhiirrigeliya ama kula heshiisa qofkale gelitaanka mid kamid ah faldambiyeedyada lagu xeeriyay bayaankan, waxaa lagu ciqaabi ciqaab lamid ah ganaaxa iyo xadhiga bayaankani u xeeriyay falkaas ee la saarayo eedaynaha koowaad.

33. Hay'adaha

- 1. Iyadoo ay sideeda tahay arrinta lagu sheegay qodob hoosaadka (3) ee qodobkan, qofkasta oo maareeye ama masuul sare ka ah hay'ad ama urur kaasi oo ku kaca faldambiyeed ka dhan ah bayaankan waxaa loo ciqaabi hab waafaqsan bayankan.

- (iii) መረጃ ለመለዋወጥ፣ ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረት ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች ጋር ባደረገቻቸው ስምምነቶች መሠረት አግባብ ላላቸው የሌሎች አገሮች ባለሥልጣኖች፤
- (iv) በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኃላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን ስልጣን ላለው የፍትህ አካል፤
- (v) ከዚህ በላይ ላልተገለፀ ለማናቸውም ሕግ አስፈጻሚ መ/ቤት ግዴታውን ለመፈፀም የሚያስችለው መረጃ እንዲሰጠው ከበረራው በጽሑፍ ሲታዘዝ።

ለ) ኃላፊነታቸውን ለመወጣት አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ አንድን ሰው ለይተው የማይጠቅሱ መረጃዎችን ለማናቸውም በመንግሥት ገቢ ሥራ ላይ ለሚያገለግልና ለስታትስቲክስ መ/ቤት ሠራተኛ ከመስጠት አያግደውም።

31. ሳይፈቀድ ታክስ ስለመሰብሰብ

ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ መሠረት ሳይፈቀድለት ታክስ ወይም እንደታክስ የሚታይ ሌላ ክፍያ የሰበሰበ ወይም ለመሰብሰብ የሞከረ እንደሆነ ወንጀል የፈፀመ ሆኖ ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50,000) የማያንስ የገንዘብ መቀጮና ከአምስት ዓመት በማያንስ ከአስር ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

32. መርዳት ወይም ማበረታታት

ማናቸውም ሰው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንዲጣሱ የረዳ፣ ያበረታታ፣ ያነሳሳ፣ ወይም በሚሰጥ የተባበረ እንደሆነ እንደሞከረው ጥፋተኛ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመጣስ ጥፋት እንደፈጸመ ይቆጠራል። ዕርዳታውን ወይም ትብብሩን ለሰጠበት ጥፋት ከተወሰነው የገንዘብና የእሥራት ቅጣት ባልበለጠ በገንዘብ መቀጮና እሥራት ይቀጣል።

33. በድርጅቶች የሚፈፀም ጥፋት

- 1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አንድ ድርጅት ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ጥፋት የፈፀመ እንደሆነ በዚህ አዋጅ የተጣለው ቅጣት ተፈጻሚ ይሆንበታል።

- (iii) The competent Authority of the government of another country with which Ethiopia has entered into an agreement for the avoidance of double taxation;
- (iv) The Justice body where the disclosure is necessary for the performance of its duties.
- (v) A law enforcement agency, where the Bureau issues written authorization to make disclosures necessary for the enforcement of the laws.
- b) Information which does not identify a specific person to any person in the service of the state in a revenue or statistical department where such disclosure is necessary for the performance of the person's official duties.

31. Unauthorized Tax Collection

Any Person not authorized to collect tax who collects or attempts to collect tax commits an offence and is liable on conviction to a fine of not less than 50,000 Birr and to imprisonment for a term of not less than five years and not more than ten years,

32. Aiding or Abetting

A person who aids, abets, incites, or conspires with another person to commit a violation of this proclamation also commits a violation of this Proclamation and may be subject to Prosecution and, on conviction, to a fine and imprisonment, not in excess of the amount of fine or period of imprisonment provided for the principal offender.

33. Offences by Entities

- 1. Subject to Sub-Article (3), where an entity commits an offence, every person who is a manager of that entity at that time is treated as also having committed the same offence and is liable to a fine and imprisonment under this Proclamation

2. Iyadoo ay sideeda tahay arrinta lagu sheegay qodob hoosaadka (3) ee qodobkan, hadii hay'addu ku guuldareysato inay bixiso cashuurta oo ay kamid tahay wadarkasta oo bayaankani u xeeriyay inay tahay cashuur, mareeyaha ama masuulka waqtigaas ee hay'adda waxaa lagu ciqaabi lix bilood oo xadhig ah.

3. Qodob-hosaadyada (1) iyo (2) dhaqangal kuma aha:

- b) faldambiyeedka la galay aanu ka warhayn maareeyaha ama masuulku;
- t) maareeyaha ama masuulkaasi sameeyay taxadarkii iyo foojignaanta lagama maarmaanka ah si uu uga hortago gelista faldambiyeedkaas.

4. Ujeedada qodob hoosaadyada (1) iyo (2) maareeyaha waxaa loola jeedaa qofkasta oo haya xilka maareeyaha shirkadaha lagu qeexay qodob-hoosaadka (6) ee qodobka 2^{aad} ee Bayaankan.

34. Faldambiyeedyada dadka cashuurta jara

1. Qofka cashuurta jara ee u hogaansami waaya arrimaha lgu xeeriyay qodob hoosaadka (4) ee qodobka 16^{aad} ee bayaankani waxa uu ku kacay faldambiyeed, waxaana lagu ciqaabi ganaax lacageed oo aan ka badnayn 5,000 Birr iyo xadhig aan ka badnayn hal sano.

2. Haddii qof ku kacay faldambiyeed la xidhiidha jaris la'aanta cashuurta ee lagu sheegay qodob hoosaadka (4) ee qodobka 16^{aad} loo xukumo hab waaaqsan qodob hoosaadka (1) ee qodobkan, iyadoo ay sideeda tahay ciqaabta maxkamadu saarayso waxay amri kartaa inuu bixiyo wadarta cashuurta uu ku guuldareystay inuu jaro.

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማናቸውም ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ክፍያ ገቢ ሳያደረግ የቀረ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈፀመበት ጊዜ የድርጅቱ ሥራ አሥኪያጅ የነበሩ ሰዎች ከድርጅቱ እና ከሌላው ሰው ጋር በሰድስት ወር እሥራት ይቀጣል።

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተደነገጉት፦

- ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ግለሰብ ሳያውቅ ወይም ሳይስማማበት ከሆነ፣
- ለ) ሥራ አሥኪያጅ ወይም ሃላፊው የጥፋቱን መፈፀም ለመከላከል ይወስዳቸዋል ተብሎ የሚገመቱ ጥንቃቄዎችን፣ ተገቢውን ትጋትና የአሠሪር ጥበብ የተሞላበት እርምጃ ወስዶ የተገኘ እንደሆነ ተፈጻሚ አይሆኑበትም።

4. በዚህ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 ድንጋጌዎች አፈጻጸም “ሥራ አስኪያጅ” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 2 ንዑስ አንቀጽ 6 የተገለፁት ድርጅቶች ሥራ አስኪያጅ ወይም በዚህ ኃላፊነት እንደሚሠሩ ሆኖ የሚታይ ሰው ነው።

34. በተረካቢዎች የሚፈፀም ጥፋት

1. ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ 4 በተደነገገው መሠረት ሳይፈፀም የቀረ እንደሆነ፣ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ በብር (5,000) የገዝብ መቀጮና በአንድ ዓመት እሥራት ይቀጣል።

2. ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት ለታክስ ክፍያ የሚውለውን ገዝብ ለይቶ ባለማስቀመጡ ምክንያት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ፣ ፍርድ ቤቱ ከገዝብና እሥራት መቀጮው በተጨማሪ ለይቶ ያላስቀመጠውን የገዝብ መጠን ለገቢዎች ቢሮ ገቢ እንዲያደርግ ሊያዘድኛል።

2. Subject to Sub-Article (3), where an entity commits an offence by failing to pay an amount of tax under this Proclamation, every person who was a manager of that entity at that time shall be is liable on conviction to imprisonment for sixMonths.

3. Sub- Articles (1) and (2) do not apply where.

- a) The offence is committed without that person’s knowledge or consent, and
- b) That person has exercised the degree of car, diligence and skill that a reasonably prudent person would have exercised in comparable circumstances to prevent the commission of the offence.

4. In Sub-Articles (1) and (2), “manager” means, a manager or a person purporting to act in that capacity of a public enterprise referred to in Article 2 sub- Article 6 of this proclamation

34. Offences by Receivers

1. A person who fails to comply with the requirements of Article 16, Sub Article (4) commits an offence and is liable on conviction to a fine of 5,000 Birr and to imprisonment for one (1) year.

2. Where a person is convicted of an offence under Sub-Article (1) for failing to set aside an amount as required under Article 16, Sub-Article (4), the court may, in addition to imposing a fine and prison sentence, order the convicted person to pay to the Revenue Bureau, an amount not exceeding the amount which the person failed to set aside.

35. Shaacinta magacyada

1. Xafiiska dakhligu wuxuu si muddaysan u shaacin karaa magacyada dadka lagu xukumay faldambyeedyada cashuurta lagu xeeriyay qodobada 25^{aad} ilaa 34^{aad}.
2. Liiska magacyada loo daabacayo hab waafaqsan qodob-hosaadka (1) ee qodobkan, waa inay ku cadaato:
 - b) magaca iyo cinwaanka xarunta guud ee ganacsiga,
 - t) faahfaahinta kale ee xafiiska dakhligu u arko lagama maarmaan;
 - j) muddo cashuureedka faldambiyeedka a galay;
 - x) wadarta guud ee cashuurta faldambiyeedka lagu galay;
 - kh) wadarkasta oo cashuur dheeri ah oo la saaray cashuurbixiyaha;

QAYBTA SIDEEAAD

QODOBO KALA DUWAN

36. Wajibbaadka gacan siinta.

1. Dhamaan hay'adaha heer federal iyo heer deegaan iyo laamahooda, ururada, maamulada xaafadaha iyo tuulooyinka waxaa waajib ka saaran yahay inay hirgelinta bayankan gacan kusiiyaan xafiiska dakhliga.
2. Waxaa reeban in hay'adaha heer federal ama heer deegaan ee awooda u lihi ay u cusboonaysiiyaan shatiga ganacsiga cidkasta oo aan haysan waraaqda cadeynta inaan deyn cashuureed lagu lahayn sanadkii tegay, hadii qofku codsanayo shati cusub hay'adda shatiga bixinaysaa waa inay suurto geliso in qofku soo qaato waraaqada tirsiga cashuurbixinta.

35. የጥፋተኞችን ስም በጋዜጣ አቅም ስለማውጣት

1. የገቢዎች ቢሮ በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 25-34 የተደነገጉትን የወንጀል ጥፋቶች በመፈፀም የተፈረደባቸው ሰዎች ስም ዝርዝር በየጊዜው በዕለታዊ ጋዜጦች ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ታትሞ የሚወጣው ዝርዝር፡-
 - ሀ) የድርጅቱን ወይም የግለሰቡን ስም እና አድራሻ፤
 - ለ) ባለሥልጣኑ ተገቢ ነው ብሎ የሚያምንበትን የወንጀሉን አፈፃፀም ዝርዝር
 - ሐ) ጥፋቱ የተፈፀመበትን የግብር ዘመን ወይም ዘመናት፤
 - መ) ሳይክፈል የቀረውን ግብር መጠን፤
 - ሠ) በተጨማሪ እንዲከፍል የተወሰነበት ግብር ካለ ይህን።

ክፍል ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

36. የመተባበር ግዴታ

1. ይህን አዋጅ በሥራ ላይ ለማዋል የፌዴራልና የክልል መንግሥታት ባለሥልጣናትና ወኪሎቻቸው በተጨማሪም ድርጅቶች፣ የቀበሌ አስተዳደሮችና ማኅበራት ሁሉ ከታክሱ ባለሥልጣን ጋር የመተባበር ግዴታ አለባቸው ።
2. በይግባኝ ቀጠሮ ላይ ካልሆነ ወይም የታክሱ ባለሥልጣን የተራዘመ የታክስ መክፈያ ጊዜ ካልሰጠ በስተቀር፣ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ግብር በወቅቱ የክፈል ስለመሆኑ ወይም አዲስ ታክስ ከፋይን በሚመለከት የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር ካላቀረበ በስተቀር ፈቃድ ሰጮ የፌዴራል ወይም የክልል መሥሪያ ቤት አዲስ የንግድ ሥራ ፈቃድ መስጠት ወይም ማደስ አይችልም።

35. Publication of Names

1. The Revenue Bureau shall from time to time publish by notice in the Gazette a list of persons who have been convicted of offences under any of Articles 25 to 34.
2. Every list published in terms of Sub Article (1) shall specify:
 - a) The name, address, and principal enterprise of the person;
 - b) such particulars of the offence as the Authority may think fit;
 - c) the tax period or tax periods in which the offence occurred;
 - d) The amount or estimated amount of the tax evaded, and
 - e) The amount, if any, of the additional tax imposed.

PART EIGHT

MISCELLANEOUS PROVISIONS

36. Duty to Cooperate

1. All Federal and Regional government authorities and their agencies, Bodies Kebele Administrations and Associations shall have the duty to cooperate with the Revenue Bureau in the enforcement of this proclamation.
2. No Ministry, Municipality or office of Federal or Regional Government shall issue or renew any license to any taxpayer unless the applicant produces a certificate from the Revenue Bureau to the effect that tax due in respect of the preceding year or years, have been paid or where the taxpayer is seeking license for the first time a taxpayer identification number (TIN) issued by the Revenue Bureau unless appeal is pending, or time for payment is extended by the Revenue Bureau.

3. Codsade kasta oo aan ku qancin go'aanka xafiiska dakhliga ee la xidhiidha cadeynta cashuurbixinta, iyo burinta shatiga ganacsiga waxa uu cabasho u gudbin karaa guddiga dhagaysiga cabashooyinka.

37. Awoodda madaxa xafiiska maaliyadda

Madaxa xafiiska maaliyadu wuxuu hab waafaqsan bayaanka cashuurta dakhliga ee tirsigiisu yahay: 192/2012, uga dhaafi karaa qayb ama guud ahaan sababo la xidhiidha arimo dhaqaale, bulsho ama maamul. hase ahaatee deynta cashurta ee wadarteedu ka badan tahay 50,000 Birr waxa uu amri karaa ka dhaafisteeda kadib marka uu sidaas ogolaado golaha hawlfulintu.

38. Qodobada kala guurka

Cashuurta turnover-ka ee waajibtay kahor dhaqangalka bayaankan waxaa loo qaadi hab waafaqsan bayaanka cashuurta turn over-ka ee heer federaal.

39. Awooda Soo Saarida Xeer-nidaameed iyo Awaamiirta

1. Golaha hawl Fulinta Deegaanku waxay soo saari karaan Xeer-nidaameedka lagama maarmaanka u ah hirgalinta bayaanka.

2. Xafiiska Maaliyaddu wuxuu soo saari karaa awaamiirta lagu sii hirgalinayo qodobada bayaankan iyo xeer-nidaamdeeka ku soo baxa hab waafaqsan farqada (1) ee qodobkan.

40. Sharciyada aan dhaqangalka ahayn

Sharci iyo hab dhaqankasta oo qodobada bayaankan ka soo horjeeda ma laha fulitaan sharci.

3. የምስክረ ወረቀት አልሰጥም በማለቱ ወይም የንግድ ሥራ ፈቃድ በመሠረዙ የገቢዎች ቢሮ በሰጣቸው ምክንያቶች ቅር የተሰጠ ማንኛውም ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ሊያቀርብ ይችላል።

37. የፋይናንስ ቢሮ ኃላፊ ሥልጣን

የፋይናንስ ቢሮ ኃላፊው ሥልጣን በክልሉ የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 192/2012 ዓ.ም መሠረት በዚህ አዋጅ ከተጣለው ታክስ ክፍያ በሙሉ ወይም በከፊል ነፃ የማድረግ ሥልጣን ተሰጥቶታል። ሆኖም ለኢኮኖሚያዊ፣ ለማኅበረሰብ ወይም ለአስተዳደራዊ ምክንያቶች ከብር 50,000 (አምሳ ሺህ ብር) በላይ የሆነ የታክስ ክፍያ ነፃ ሊሆን የሚችለው በክልሉ መንግሥት የመስተዳድር ምክር ቤት ሲፈቅድ ብቻ ይሆናል።

38. የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

ይህ አዋጅ ተግባራዊ ከመሆኑ በፊት የሚከፈለው የሽያጭ ታክስ በሙሉ የሚሰበሰበው በፌዴራል የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ መሰረት ነው።

39. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የሚያስፈልጉትን ደንቦች ሊያወጣ ይችላል።
2. የፋይናንስ ቢሮው ለዚህ አዋጅና በዚህ አዋጅ መሠረት ለሚወጡት ደንቦች ተፈፃሚነት የሚረዱ ዝርዝር መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል።

40. ተፈፃሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ህግ ወይም ማንኛውንም ልማዳዊ አሰራር በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

3. Any applicant who is aggrieved by the reasons stated by the Revenue Bureau for refusing to issue a certificate or by the revocation of his or its license may appeal in writing to the Review Committee.

37. Power of the Finance Bureau Head

The Head of Finance Bureau may waive in whole or in part, the tax levied under this Proclamation for reasons specified under Regional State Income Tax Proclamation No. 192 of 2020. However, waiving of the tax for economic, social or administrative reasons or an amount of tax in excess of Birr 50,000 shall be affected with the approval of the Executive Council of Regional Government.

38. Transitory Provisions

All sales tax due prior to the coming-into force of this Proclamation shall be collected in accordance with the Federal Turn over Tax Proclamation.

39. Issuance of Regulations and Directives

1. The Executive Council of Regional Government shall issue necessary for the proper implementation of this Proclamation.
2. The Finance Bureau shall issue directives necessary for the proper implementation of this proclamation and Regulations issued there under.

40. Inapplicable Laws

No law or customary practice shall, in so far as it is inconsistent with this proclamation, be applicable with respect to matters provided for by this proclamation.

41. **Mudada Dhaqangalka Bayaankan**

Bayaankani waxa uu dhaqangelayaa laga bilaabo maalinta lagu soo daabaco Dhool Gazeeta.

Jijiga, Yekatit 2014

**Mustafe Muxumed Cumar
Madaxweynaha Dawladda
Deegaanka Soomaalida**

41. **አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ በክልሉ ዶል ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ጁንጁን የካቲት 13 ቀን 2014 ዓ.ም

ሙሴ ሙሀመድ አመር

የሶማሌ ክልላዊ መንግሥት ፕሬዚዳንት

41. **Effective Date**

This Proclamation shall enter into force upon the date of publication in the Dhool Gazette.

**Done At Jijiga, This 20th Day of
February, 2022**

**MUSTAPHA MUHOMED UMER
PRESIDENT OF SOMALI
REGIONAL STATE**